შ.პ.ს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟი „თემიდა-კ.ტ"-ს

დებულება

ქ.თბილისი - 2009 წელი

კარი პირველი
არბიტრაჟი

მუხლი 1. დებულებაში გამოყენებული ტერმინთა განმარტება

1.1. არბიტრაჟი – ერთი ან რამდენიმე წევრისაგან შემდგარი ორგანო, რომელიც უფლებამოსილია დებულებით დადგენილი წესით განიხილოს მხარეთა შორის წამოჭრილი სამოქალაქო დავა.
1.2. არბიტრი – არბიტრაჟის წევრი.
1.3. მუდმივმოქმედი არბიტრაჟი - იურიდიული კომპანია შ.პ.ს. „ მუდმივმოქმედი არბიტრაჟი „თემიდა-კ.ტ"
1.4. მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე - მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე (დირექტორი) ან მისი მოვალეობის შემსრულებელი.
1.5. კანონი -- საქართველოს კანონი „არბიტრაჟის შესახებ".
1.6. მხარეები -- პრეტენდენტი და მოპასუხე.
1.7. პრეტენდენტი – მხარე, რომელიც საქმეს განსახილველად გადასცემს არბიტრაჟს.
1.8. მტკიცებულება – ნებისმიერი მონაცემი, რომლის მეშვეობითაც არბიტრაჟი ადგენს მხარეთა მოთხოვნებისა და განცხადებების სამართლიანობასა და დასაბუთებულებას.
1.9. საარბიტრაჟო განხილვა – არბიტრაჟის მიერ მხარეთა შორის დავის განხილვა.
1.10. დებულება - მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის წიწამდებარე დებულება.

მუხლი 2. ზოგადი დებულებები

2.1. არბიტრაჟი თავისი კომპეტენციის ფარგლებში განიხილავს პირებს შორის წამოჭრილ სამოქალაქო დავას, დებულებით დადგენილი წესების მიხედვით, თუ საარბიტრაჟო განხილვის მონაწილე მხარეთა შეთანხმებით სხვა რამ არ არის დადგენილი.
2.2. მუდმივმოქმედი არბიტრაჟი(არბიტრაჟი) ხელმძღვანელობს ამ დებულების იმ რედაქციით, რომელიც მოქმედებს შესაბამისი საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების ჩატარების დროს.
2.3. დავის სწრაფად და ობიექტურად გადაწყვეტის ინტერესებიდან გამომდინარე, მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე (არბიტრაჟი) უფლებამოსილია განახორციელოს კანონით და დებულებით აუკრძალავი ან პირდაპირ გაუთვალისწინებელი ნებისმიერი საპროცესო მოქმედება.
2.4. მხარეთა შეთანხმება, რომელიც ადგენს დებულებით დადგენილი საქმის განხილვისა და სხვა საკითხების გადაწყვეტის განსხვავებულ წესს არბიტრაჟისათვის საკალდებულოა იმ შემთხვევაში, თუ ამგვარი შეთანხმების უფლება მხარეებს მინიჭებული აქვთ კანონით.
2.5. მხარეები იწყებენ საქმის წარმოებას მუდმივმოქმედ არბიტრაჟში, დებულებაში და კანონში ჩამოყალიბებული წესების შესაბამისად, საარბიტრაჟო პრეტენზიის შეტანის გზით.
2.6. მხარეებს შეუძლიათ საარბიტრაჟო განხილვის ნებისმიერ დროს საქმე დაამთავრონ მორიგებით. საარბიტრაჟო პრეტენზიის ავტორს შეუძლია უარი თქვას საარბიტრაჟო პრეტენზიაზე, ხოლო მეორე მხარეს -- ცნოს საარბიტრაჟო პრეტენზია.
2.7. საარბიტრაჟო საქმის წარმოება მიმდინარეობს მხარეთა თანასწორობისა და შეჯიბრებითობის საფუძველზე. მხარეები სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და შესაძლებლობებით, დაასაბუთონ თავიანთი მოთხოვნები, მოსაზრებები თუ მტკიცებულებები. მხარეები თვითონვე განსაზღვრავენ, თუ რომელი ფაქტები უნდა დაედოს საფუძვლად მათ მოთხოვნებს ან რომელი მტკიცებულებით უნდა იქნეს დადასტურებული ეს ფაქტები.
2.8. საქმის გარემოებათა გასარკვევად არბიტრაჟს შეუძლია თავისი ინიციატივით მიმართოს კანონით გათვალისწინებულ ღონისძიებებს, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი.
2.9. არბიტრი თავის საქმიანობაში დამოუკიდებელია და მოქმედებს საქართველოს კონსტიტუციის, კანონმდებლობისა და დებულების საფუძველზე. რაიმე ზემოქმედება არბიტრზე ან ჩარევა მის საქმიანობაში გადაწყვეტილების მიღებაზე დაუშვებელია.
2.10. თუ არ არსებობს სადავო ურთიერთობის მომწესრიგებელი კანონი, არბიტრაჟი იყენებს კანონს, რომელიც აწესრიგებს მსგავს ურთიერთობებს(კანონის ანალოგია), ხოლო თუ ასეთი კანონიც არ არსებობს, არბიტრაჟი ემყარება საქართველოს კანონმდებლობის ზოგად პრინციპებს (სამართლის ანალოგია).
2.11. არბიტრაჟის სხდომები დახურულია, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი.
2.12. არბიტრაჟის წევრი ვალდებულია დაიცვას საარბიტრაჟო განხილვის დროს მიღებული ინფორმაციის კონფიდენციალობა, თუ მხარეები სხვა რამეზე არ შეთანხმებულან.
2.13. საარბიტრაჟო განხილვა ხორციელდება ქართულ ენაზე, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული. პირს რომელმაც საარბიტრაჟო განხილვის ენა არ იცის დაენიშნება შესაბამისი ენის მცოდნე თარჯიმანი.
2.14. არბიტრაჟს გადაწყვეტილება გამოაქვს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის სახელით.
2.15. არბიტრაჟის კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებები საკალდებულოა შესასრულებლად მხარეთათვის.
2.16. საარბიტრაჟო გადაწყვეტილება არ შეიძლება მესამე პირს აკისრებდეს რაიმე ვალდებულების შესრულებას.
2.17. სასამართლოში საარბიტრაჟო შეთანხმების ბათილად ან ძალადაკარგულად ცნობის შესახებ სარჩელის წარდგენა არ იწვევს საარბიტრაჟო განხილვის ან საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების აღსრულების შეჩერებას.
2.18. საარბიტრაჟო განხილვის ადგილია მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის ადგილსამყოფელი, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.

მუხლი 3. არბიტრაჟის შემადგენლობა, აცილება

3.1. არბიტრაჟის წევრად შეიძლება დაინიშნოს საქართველოს მოქალაქე, მოქალაქეობის არმქონე პირი ან უცხო ქვეყნის მოქალაქე.
3.2. არბიტრაჟი შედგება ერთი ან რამდენიმე წევრისაგან.

3.3. არბიტრაჟის წევრთა რაოდენობა და მათი დანიშვნის წესი განისაზღვრება მხარეთა მიერ. მხარეები ნიშნავენ არბიტრაჟის წევრთა თანაბარ რაოდენობას, ბათილია საარბიტრაჟო შეთანხმება, რომელიც არბიტრაჟის დანიშვნისას ერთ-ერთ მხარეს აყენებს უპირატეს მდგომარეობაში.
3.4. არბიტრაჟის წევრთა რაოდენობა არ შეიძლება იყოს ლუწი, თუ საარბიტრაჟო შეთანხმებით არბიტრაჟის შემადგენლობა ლუწი რიცხვით განისაზღვრება, არბიტრაჟი შექმნიდან ხუთი დღის ვადაში ნიშნავს კიდევ ერთ წევრს.
3.5. თუ მხარეები თვითონ არ განსაზღვრავენ არბიტრაჟის წევრთა დანიშვნის წესს, მაშინ მხარეები ნიშნავენ არბიტრაჟის წევრთა თანაბარ რაოდენობას, ხოლო არბიტრაჟის დამატებით წევრს ირჩევენ არბიტრაჟის უკვე დანიშნული წევრები დანიშვნიდან ხუთი დღის ვადაში. თუ ამ ვადაში არ მოხდა მესამე არბიტრის არჩევა, მას სამ დღეში ნიშნავს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე.
3.6. არბიტრის (არბიტრების) დანიშვნის შესახებ მხარეები წერილობით აცნობებენ მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარეს.
3.7. მხარეს შეუძლია არბიტრაჟის წევრის დანიშვნის უფლება გადასცეს სხვა პირს.
3.8. თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული, ან მხარე უარს ამბობს არბიტრის(არბიტრების) დანიშვნაზე, ან საარბიტრაჟო შეთანხმებით არბიტრაჟის შემადგენლობა განისაზღვრება ერთი არბიტრით, მაშინ არბიტრს ნიშნავს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე.
3.9. არბიტრი(არბიტრები) უნდა დაინიშნოს ხელშეკრულებით განსაზღვრულ ვადაში. თუ ვადა განსაზღვრული არ არის, მხარე ნიშნავს არბიტრაჟის წევრს მეორე მხარის მოთხოვნის ან მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის შეტყობინების მიღებიდან 10 დღის ვადაში.
3.10. თუ მხარე დებულების 3.9. პუნქტით განსაზღვრულ ვადაში არ დანიშნავს არბიტრს(არბიტრებს), ეს ჩაითვლება მხარის მიერ არბიტრის(არბიტრების) დანიშვნაზე უარის თქმად.
3.11. მხარის მიერ არბიტრის(არბიტრების) დანიშვნაზე უარის თქმის შემთხვევაში, არბიტრს(არბიტრებს) მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე დანიშნავს უარის მიღებიდან სამი დღის ვადაში.
3.12. თუ მხარე ან არბიტრაჟი ხელშეკრულებით ან კანონით დადგენილ ვადაში არ დანიშნავს არბიტრაჟის წევრს, მაშინ ერთ-ერთი მხარის მოთხოვნის საფუძველზე არბიტრაჟის წევრს ნიშნავს ის სასამართლო 5 დღის განმავლობაში, რომლის სამოქმედო ტერიტორიაზეც იმყოფება არბიტრაჟი, სასამართლოს გადაწყვეტილება არბიტრაჟის წევრის დანიშვნის შესახებ საბოლოოა და გასაჩივრებას არ ექვემდებარება.
3.13. თუ ერთ-ერთი მხარის მიერ დანიშნული არბიტრი არასაპატიო მიზეზით არ გამოცხადდება არბიტრაჟის სხდომაზე ან დატოვებს მას, მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე გადააყენებს მას არბიტრობიდან და მის ნაცვლად დანიშნავს ახალ არბიტრს.
3.14. 3.13 პუნქტით დადგენილი წესი მოქმედებს იმ შემთხვევაშიც, თუ მხარის მიერ დანიშნული არბიტრი თუნდაც საპატიო მიზეზით ორჯერ არ გამოცხადდება არბიტრაჟის სხდომაზე.
3.15. ყოველი პირი მის არბიტრაჟის წევრად დანიშვნაზე იძლევა წერილობით თანხმობას და ავსებს სპეციალურ ბლანკს.
3.16. მხარის მიერ დანიშნულ არბიტრთან მუდმივმოქმედი არბიტრაჟი დებს ხელშეკრულებას.
3.17. თუ არბიტრთა რიცხვი ერთზე მეტია, ერთ-ერთი მათგანი უნდა დანიშნოს არბიტრაჟის თავმჯდომარედ. არბიტრაჟის თავმჯდომარე არ შეიძლება იყოს მხარის მიერ დანიშნული არბიტრი.
3.18. არბიტრაჟი თავის თავმჯდომარეს ნიშნავს შექმნიდან ხუთი დღის ვადაში ან პირველსავე სხდომაზე, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი. ხმების გაყოფის შემთხვევაში არბიტრაჟის თავმჯდომარეს ნიშნავს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე.
3.19. არბიტრის(არბიტრების) დანიშვნის შესახებ მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე იღებს განკარგულებას.
3.20. მხარეს უფლება არ აქვს შეცვალოს თავისი დანიშნული არბიტრი, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი ან ეს პირდაპირ არ არის გათვალისწინებული დებულებით.
3.21. არბიტრის შეცვლის შემთხვევაში ახალი არბიტრი ინიშნება იმავე წესით, როგორითაც შესაცვლელი არბიტრი.
3.22. მხარეს შეუძლია მოითხოვოს არბიტრის აცილება, თუ ეს უკანასკნელი არის:
ა) ქმედუუნარო ან შეზღუდულქმედუნარიანი პირი;
ბ) პოლიტიკური თანამდებობის პირი ან სახელმწიფო მოსამსახურე;
გ) მსჯავრდებული პირი, რომელსაც შეფარდებული აქვს თავისუფლების აღკვეთა მძიმე, განსაკუთრებით მძიმე ან განზრახი დანაშაულისათვის;
დ) არ ფლობს საარბიტრაჟო განხილვის ენას ან მხარეთა შეთანხმებით განსაზღვრულ კვალიფიკაციას.
ე) ამ საქმის ადრინდელ განხილვაში მონაწილეობდა მოწმედ, ექსპერტად, სპეციალისტად, თარჯიმნად, წარმომადგენლად ან სხდომის მდივნად;
3) არის მხარის ან მისი წარმომადგენლის მეუღლე, შვილი, დედა, მამა, და ან ძმა;
ზ) ამ საქმეში თვითონ წარმოადგენს მხარეს, ან მას ამა თუ იმ მხარესთან საერთო უფლებები ან ვალდებულებები აკავშირებს;
თ) თუ არსებობს ისეთი გარემოებები, რომელიც დასაბუთებულ ეჭვს იწვევენ არბიტრის მიუკერძოებლობასა და დამოუკიდებლობაში.
3.23. მხარეს უფლება აქვს მოითხოვოს თავისი დანიშნული არბიტრის აცილება მხოლოდ იმ გარემოებათა გამო რომლებიც ცნობილი გახდა არბიტრის დანიშვნის შემდეგ.
3.24. არბიტრაჟის შემადგენლობაში არ შეიძლება შედიოდნენ პირები, რომლებიც ერთმანეთის ახლო ნათესავები არიან, ხოლო თუ მათ შორის ასეთი ნათესავები მაინც აღმოჩნდნენ, ისინი უნდა ჩამოაცილონ(ჩამოსცილდნენ) დავის განხილვას.
3.25. მხარე ვალდებულია აცილების შესახებ განაცხადოს წერილობით ათი დღის ვადაში შესაბამისი არბიტრის დანიშვნიდან ან იმ დღიდან, როდესაც მისთვის აცილების გარემოება ცნობილი გახდა ან უნდა სცოდნოდა. Gგანცხადება აცილების შესახებ უნდა იყოს მოტივირებული.
3.26. არბიტრი ვალდებულია აცნობოს მხარეებსა და არბიტრაჟს იმ გარემოებათა შესახებ, რომლებიც ეჭვქვეშ აყენებენ მის მიუკერძოებლობასა და დამოუკიდებლობას.
3.27. თუ განცხადებულ აცილებას ეთანხმება მეორე მხარეც არბიტრაჟი ვალდებულია დააკმაყოფილოს იგი.
3.28. თუ არბიტრი, რომლის აცილების საკითხიც დაისვა, თვითონ არ ამბობს უარს არბიტრაჟის წევრობაზე, ან თუ მეორე მხარე არ არის თანახმა აცილებაზე, მაშინ აცილების საკითხს გადაწყვეტს არბიტრაჟი.
3.29. აცილების განცხადების შემდეგ არბიტრაჟმა შეიძლება მოუსმინოს მხარეებს, აგრეთვე იმ პირს, რომლის მიმართაც განაცხადეს აცილება.
3.30. აცილების საკითხს არბიტრაჟი წყვეტს ადგილზე მოთათბირებით ან სათათბირო ოთახში.
3.31. თუ აცილება განუცხადეს არბიტრს, რომელიც ერთპიროვნულად არჩევს საქმეს, აცილების საკითხს წყვეტს თვით ეს არბიტრი. აცილების მიღების შემთხვევაში არბიტრი საქმეს გადასცემს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარეს, რომელიც ამ საქმეს განსახილველად გადასცემს სხვა არბიტრს.
3.32. თუ აცილება განუცხადეს კოლეგიური არბიტრაჟის მთელ შემადგენლობას ან მათ უმრავლესობას, აცილების საკითხს გადაწყვეტს ამავე არბიტრაჟის სრული შემადგენლობა ხმების უმრავლესობით. Kკოლეგიური არბიტრაჟის მთელი შემადგენლობის ან მისი უმრავლესობის აცილების შემთხვევაში საქმე უბრუნდება მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარეს, რომელიც ამ საქმეს გადასცემს კოლეგიური არბიტრაჟის სხვა შემადგენლობას.
3.33. თაცისი შოვალეობის შესრულების შეუძლებლობის შემთხვევაში არბიტრი შეიძლება გადაყენებულ იქნეს საკუთარი ან ერY-ერთი მხარის მოთხოვნის საფუძველზე არბიტრაჟის მიერ ან მხარეთა შეთანხმებით.
3.34. ერთი არბიტრისაგან შემდგარი არბიტრაჟის გადადგომის საკითხს წყვეტს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე, თუ მხარეთა მიერ

სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული.
3.35. არბიტრის თხოვნის საფუძველზე არბიტრაჟს გამოაქვს გადაწყვეტილება მისი გადადგომის შესახებ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს რაიმე საპატიო მიზეზი. ამ და 3.33 პუნქტში აღნიშნული არბიტრაჟის გადაწყვეტილება შეიძლება გასაჩივრდეს სასამართლოში. სასამართლოს გადაწყვეტილება არბიტრაჟის წევრის თანამდებობიდან გადადგომის საკითხზე საბოლოოა და გასაჩივრებას არ ექვემდებარება.
3.36. არბიტრაჟის ან არბიტრაჟის თავმჯდომარის შეცვლის შემთხვევაში მათ შეცვლამდე განხორციელებული ყველა საარბიტრაჟო მოქმედება უნდა განმეორდეს. ცალკეული არბიტრის შეცვლის შემთხვევაში საარბიტრაჟო მოქმედების განმეორების საკითხს წყვეტს არბიტრაჟი.
3.37. ექსპერტის, თარჯიმნის, სპეციალისტის, სხდომის მდივნის აცილება დასაშვებია დებულებით გათვალისწინებული საერთო საფუძვლით.
3.38. ექსპერტის, თარჯიმნისა და სპეციალისტის აცილების საფუძვლად არ ჩაითვლება დებულების 3.22. „ბ„ ქვეპუნქტში დასახელებული გარემოებები.
3.39. განცხადება აცილების შესახებ დასაშვებია ზეპირადაც დებულების 3.25. პუნქტში მოცემული პირობების დაცვით, რაც შეიტანება საარბიტრაჟო სხდომის ოქმში.

მუხლი 4. საარბიტრაჟო განხილვის ხარჯები, დავის საგნის ღირებულება

4.1. საარბიტრაჟო განხილვის ხარჯებს შეადგენს არბიტრაჟის ხარჯები და არბიტრაჟის გარეშე ხარჯები.
4.2. არბიტრაჟის ხარჯებს შეადგენს საარბიტრაჟო მოსაკრებელი და დავის განხილვასთან დაკავშირებული სხვა ხარჯები.
4.3. არბიტრაჟისგარეშე ხარჯებს წარმოადგენს ადვოკატისათვის გაწეული ხარჯები, დაკარგული ხელფასი(განაცდური), მტკიცებულებათა უზრუნველსაყოფად გაწეული ხარჯები, აგრეთვე მხარეთა სხვა აუცილებელი ხარჯები.
4.4. საარბიტრაჟო განხილვასთან დაკავშირებულ ნებისმიერ ხარჯს გაიღებს დაინტერესებული მხარე. არბიტრაჟი არ არის ვალდებული დავის განხილვასა ან თავისი გადაწყვეტილების ძალაში შესვლასთან დაკავშირებით გასწიოს რაიმე ხარჯი.
4.5. საარბიტრაჟო მოსაკრებლის გადახდევინება წარმოებს:
ა) საარბიტრაჟო პრეტენზიაზე;
ბ) შეგებებულ საარბიტრაჟო პრეტენზიაზე;
გ) მესამე პირის საარბიტრაჟო პრეტენზიაზე, რომელიც დამოუკიდებელ მოთხოვნებს აცხადებს დავის საგანზე.
დ) საარბიტრაჟო საჩივარზე, მათ შორის საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების გადასინჯვის თაობაზე.
ე) საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფაზე და უზრუნველყოფის გაუქმებაზე.
3) სადეპოზიტო ანგარიშზე თანხის დეპონირებაზე(შენახვაზე).
4.6. საარბიტრაჟო მოსაკრებლის ოდენობა ქონებრივ დავებზე დამოკიდებულია დავის საგნის ღირებულებაზე და შეადგენს სადავო საგნის ღირებულების 1,5 პროცენტს დამატებითი ღირებულების გადახდის გარეშე.
4.7. საარბიტრაჟო მოსაკრებლის ოდენობა არ უნდა იყოს 100 ლარზე ნაკლები, დამატებითი ღირებულების გადახდის გარეშე.
4.7.1. საარბიტრაჟო მოსაკრებლის ოდენობა საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადების განხილვასთან დაკავშირებით შეადგენს 200 ლარს, დამატებითი ღირებულების გადახდის გარეშე, ხოლო უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმების შესახებ განცხადებაზე – 100 ლარს.
4.7.2. საარბიტრაჟო მოსაკრებლის ოდენობა სადეპოზიტო ანგარიშზე თანხის დეპონირებისას შეწახვისას) შეადგენს (დეპონირებული(შენახული) თანხის 2% - ს, დამატებითი ღირებულების გადახდის გარეშე
4.8. დავის საგნის ფასს მიუთითებს პრეტენდენტი. თუ პრეტენდენტის მიერ მითითებული ფასი აშკარად არ შეესაბამება დავის საგნის წამდვილ ღირებულებას, დავის საგნის ფასს განსაზღვრავს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე.
4.9. თუ ერთ პრეტენზიაში სხვადასხვა ვალდებულებიდან(ხელშეკრულებიდან) მოქდინარე რამდენიმე სხვადასხვა მოთხოვნაა ჩამოყალიბებული, დავის საგნის ღირებულება განისაზღვრება თითოეული მოთხოვნისათვის ცალ-ცალკე და შესაბამისად ცალ-ცალკე დგინდება საარბიტრაჟო მოსაკრებლის ოდენობა.
4.10. სადავო საგნის შეფასებისას მხედველობაში მიიღება იმ დროს არსებული ფასები, როდესაც შეტანილ იქნა საარბიტრაჟო პრეტენზია.
4.11. თუ საარბიტრაჟო პრეტენზიის აღძვრის მომენტში შეუძლებელია დავის საგნის ღირებულების ზუსტად განსაზღვრა, საარბიტრაჟო მოსაკრებლის ოდენობას წინასწარ განსაზღვრავს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე, შემდეგ კი ხდება დამატებით გადახდევინება ან ზედმეტად გადახდილის უკან დაბრუნება საქმის გადაწყვეტისას დადგენილი საარბიტრაჟო პრეტენზიის ფასის შესაბამისად.
4.12. არაქონებრივ-სამართლებრივ დავებზე საარბიტრაჟო მოსაკრებლის ოდენობა განისაზღვრება ყველა გარემოებისა და კონკრეტული მონაცემის გათვალისწინებით, მხედველობაში მიიღება საქმის მოცულობა. აგრეთვე მხარეთა ქონებრივი მდგომარეობა, მათი შემოსავლები.
4.13. თუ არაქონებრივ-სამართლებრივ დავასთან ერთად განიხილება მისგან წარმოშობილი ქონებრივ-სამართლებრივი დავა, მაშინ საარბიტრაჟო მოსაკრებლის ოდენობა განისაზღვრება უფრო მაღალი ღირებულების მოთხოვნის მიხედვით.
4.14. დავის განხილვასთან დაკავშირებული ხარჯებია:
ა) საარბიტრაჟო ხელშეკრულებით გათვალისწინებული საარბიტრაჟო განხილვის ადგილზე დავის განხილვასთან დაკავშირებული ხარჯები;
ბ) სპეციალისტებისა და ექსპერტებისათვის მისაცემი თანხები;
გ) თარჯიმნად მოწვეული პირებისათვის მისაცემი თანხები;
დ) ადგილობრივ დათვალიერებებზე გაწული ხარჯები;
ე) არბიტრაჟის გადაწყვეტილების აღსრულებასთან დაკავშირებული ხარჯები.
4.15. დებულების 4.14. პუნქტის "ა" ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ ხარჯებს მხარეები გაიღებენ თანაბრად, თუ საარბიტრაჟო ხელშეკრულებით სხვა რამ არ არის დადგენილი.
4.16. ექსპერტების, სპეციალისტებისა და თარჯიმნების სამუშაოსა და არბიტრაჟში გამოცხადებისათვის საჭირო ხარჯებს გაიღებს მხარე, რომელმაც იშუამდგომლა ამის თაობაზე.
4.17. მუდმივმოქმედ არბიტრაჟს(არბიტრაჟს) ცალკეულ შემთხვევებში შეუძლია ნაწილობრივ გაათავისუფლოს მხარე საარბიტრაჟო მოსაკრებლის გადახდისაგან ან გადაუვადოს ამ უკანასკნელის გადახდა.
4.18. ერთი მხარის ნაწილობრივ განთავისუფლება (ან გადავადება) საარბიტრაჟო მოსაკრებლის გადახდისაგან მეორე მხარის საარბიტრაჟო მოსაკრებლის გადახდის ვალდებულებებზე გავლენას არ ახდენს.
4.19. მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის (არბიტრაჟის) თავმჯდომარეს ცალკეულ შემთხვევებში შეუძლია ერთ ან ორივე მხარეს გაუწილვადოს არბიტრაჟის ხარჯების გადახდა, ანდა შეამციროს მისი ოდენობა.
4.20. საარბიტრაჟო მოსაკრებლის ოდენობა განახევრდება თუ პრეტენდენტმა უარი თქვა თავის საარბიტრაჟო პრეტენზიაზე, აგრეთვე მხარეთა მორიგების შემთხვევაში, ამასთან საარბიტრაჟო მოსაკრებელი არ შეიძლება იყოს დებულების 4.7 მუხლით დადგენილ ოდენობაზე ნაკლები.
4.21. თუ საარბიტრაჟო პრეტენზიაზე უარის თქმა, საარბიტრაჟო პრეტენზიის ცნობა ან მხარეთა მორიგება სადავო საგნის მხოლოდ ნაწილს შეეხება, მაშინ საარბიტრაჟო განხილვის ხარჯების გადახდის ვალდებულება განისაზღვრება დარჩენილი ნაწილის განხილვით გამოწვეული ხარჯებით.

4.22. არბიტრაჟს(არბიტრს), რომელიც აწარმოებს ადგილზე დათვალიერებას, აუწაზღაურდება მგზავრობასთან, ბინის დაქირავებასთან დაკავშირებული ხარჯები, აგრეთვე მიეცემა დღიური თანხა.
4.23. არბიტრაჟის ხარჯები(საარბიტრაჟო მოსაკრებელი და დავის განხილვასთან დაკავშირებული ხარჯები), დებულებით გათვალისწინებული ხარჯების გარდა, წინასწარ შეაქვს მხარეს, რომელმაც შესაბამისი საარბიტრაჟო მოქმედების შესრულება მოითხოვა, თუ ასეთი მოქმედების შესრულება არბიტრაჟის ინიციატივით ხდება, მაშინ ეს თანხა ორივე მხარეს შეაქვს თანაბარწილად.
4.24. თუ მხარეები სხვა რამეზე არ შეთანხმებულან, იმ მხარის მიერ გაღებული საარბიტრაჟო განხილვის ხარჯების გადახდას, რომლის სასარგებლოდაც იქნა მიღებული გადაწყვეტილება, არბიტრაჟი აკისრებს მეორე მხარეს მხოლოდ მოგებული მხარის მოთხოვნის საფუძველზე. თუ საარბიტრაჟო პრეტენზია დაკმაყოფილებულია ნაწილობრივ, მაშინ პრეტენდენტს ამ მუხლში აღნიშნული თანხა მიეკუთვნება პრეტენზიის იმ მოთხოვნის პროპორციულად, რაც არბიტრაჟის გადაწყვეტილებით იქნა დაკმაყოფილებული, ხოლო მოპასუხეს – საარბიტრაჟო პრეტენზიის იმ ნაწილის პროპორციულად, რომელზედაც პრეტენდენტს უარი ეთქვა.
4.25. თუ მხარეები სხვა რამეზე არ შეთანხმებულან, თუ არბიტრაჟი შეცვლის სხვა კერძო არბიტრაჟის გადაწყვეტილებას, იგი შესაბამისად შეცვლის საარბიტრაჟო ხარჯების განაწილებასაც.
4.26. თუ მხარეებმა საარბიტრაჟო შეთანხმებით ან მორიგების დროს თვითონ გაითვალისწინეს საარბიტრაჟო განხილვის ხარჯების განაწილების წესი, არბიტრაჟი ამ საკითხს წყვეტს მათი შეთანხმების შესაბამისად.
4.27. თუ არბიტრაჟის თავმჯდომარე (არბიტრაჟი) პრეტენდენტს საარბიტრაჟო მოსაკრებელს გადაუვადებს ან გაუწილვადებს არბიტრაჟი დავის განხილვის შემდეგ თავისი ინიციატივით საარბიტრაჟო მოსაკრებელს დააკისრებს იმ მხარეს რომლის წინააღმდეგაც იქნება მიღებული საარბიტრაჟო გადაწყვეტილება.

მუხლი 5. საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადები

5.1. საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედება სრულდება კანონით და დებულებით დადგენილ ვადაში.
5.2. თუ საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადა კანონით ან დებულებით არ არის დადგენილი, მას განსაზღვრავს არბიტრაჟი. საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადის ხანგრძლივობის განსაზღვრისას არბიტრაჟმა უნდა გაითვალისწინოს საარბიტრაჟო განხილვის დაწყებისა და გადაწყვეტილების გამოტანისათვის მხარეების ან კანონის მიერ დაწესებული ვადა და იმ საპროცესო მოქმედების შესრულების შესაძლებლობა, რისთვისაც ეს ვადა დაინიშნა.

5.3. საარბიტრაჟო განხილვა უნდა დაიწყოს საარბიტრაჟო პრეტენზიის არბიტრაჟში წარდგენიდან 5 დღის ვადაში. თუ საარბიტრაჟო პრეტენზიის წარდგენისას არბიტრაჟის შემადგენლობა არ არის არჩეული, საარბიტრაჟო განხილვა უნდა დაიწყოს არბიტრაჟის ყველა წევრის დანიშვნიდან 5 დღის განმავლობაში, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი.
5.4. საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების შესრულების ვადა განისაზღვრება ზუსტი კალენდარული თარიღით, იმ გარემოებაზე მითითებით, რომელიც აუცილებლად უნდა დადგეს, ან დროის მონაკვეთით. უკანასკნელ შემთხვევაში მოქმედება შეიძლება შესრულდეს დროის მთელი მონაკვეთის განმავლობაში.
5.5. საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადა იწყება იმ კალენდარული თარიღის ან იმ მოვლენის დადგომის შემდგომი 1დღიდან, რომლითაც განსაზღვრულია მისი დასაწყისი.
5.6. საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადა გამოითვლება მხოლოდ დღეებით.
5.7. თუ ვადის უკანასკნელი დღე ემთხვევა უქმე და დასვენების დღეს, ვადის დამთავრების დღედ ჩაითვლება მისი მომდევნო პირველი სამუშაო დღე.
5.8. საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედება, რომლის შესასრულებლადაც დადგენილია ვადა, შეიძლება შესრულდეს ვადის უკანასკნელი დღის ოცდაოთხ საათამდე. თუ საჩივარი, საბუთები ან ფულადი თანხა ფოსტას ან ტელეგრაფს ჩაბარდა ვადის უკანასკნელი დღის ოცდაოთხ საათამდე, ვადა გასულად არ ჩაითვლება.
5.9. ყველა დაუმთავრებელი საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადა შეჩერდება საქმის წარმოებით შეჩერებით, ვადების შეჩერება დაიწყება იმ გარემოებათა წარმოშობის დღიდან, რომლებიც საფუძვლად დაედო წარმოების შეჩერებას, წარმოების განახლების დღიდან საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადი დენა განახლდება.
5.10. საპროცესო მოქმედების შესრულების უფლება გაქარწყლდება კანონით, დებულებით ან არბიტრაჟის მიერ დანიშნული ვადის გასვლის შემდეგ. საჩივარი ან საბუთები, რომლებიც შეტანილია საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადის გასვლის შემდეგ, განუხილველი დარჩება.
5.11. არბიტრაჟის მიერ დანიშნული ვადა არბიტრაჟმა შეიძლება გააგრძელოს მხარეთა თხოვნით.
5.12. საარბტრაჟო-საპროცესო მოქმედებისათვის კანონით ან დებულებით განსაზღვრული ვადა, თუ კანონით ან დებულებით სხვა რამ არ არის დადგენილი, შეიძლება აღადგინოს არბიტრაჟმა, თუ ცნობს, რომ საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების შეუსრულებლობა მოხდა საპატიო მიზეზით.
5.13. განცხადება საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადის აღდგენის შესახებ შეიტანება ამ ვადის გასვლამდე არბიტრაჟში. ვადის გასვლის შემდეგ ასეთ განცხადებას არბიტრაჟი მიიღებს, თუ ცნობს, რომ ვადის გასვლამდე განცხადების შეუტანლობა მოხდა საპატიო მიზეზით.
5.14. ვადის აღდგენის შესახებ განცხადების შეტანასთან ერთად უნდა შესრულდეს ის საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედება, რომლის ვადაც გასულია.
5.15. განცხადება საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადის აღდგენის შესახებ არბიტრაჟს წარედგინება წერილობით, ასში მითითებული უნდა იყოს მიზეზები, რომლებმაც განაპირობეს საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების ვადაზე შეუსრულებლობა, აგრეთვე მათი დამადასტურებელი მტკიცებულებები.
5.16. განცხადებას ვადის აღდგენის შესახებ განიხილავს არბიტრაჟი მხარეთათვის შეუტყობინებლად.
5.17. საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადის აღდგენის შესახებ განცხადების განხილვასთან დაკავშირებულ ხარჯებს გაიღებს მხარე, რომელმაც დროულად ვერ შეასრულა საპროცესო მოქმედება, გარდა ისეთი შემთხვევებისა, როდესაც ასეთი შეუსრულებლობა მოწინააღმდეგე მხარის მიზეზით მოხდა.

მუხლი 6. საარბიტრაჟო შეტყობინება და დაბარება
6.1. არბიტრაჟი, არბიტრი ან მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე საარბიტრაჟო უწყებით (წერილობითი შეტყობინებით) აცნობებს მხარეს არბიტრაჟის სხდომის ან ცალკეული საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების შესრულების დროსა და ადგილს სულ ცოტა ხუთი დღით ადრე შესაბამისი სხდომის ან ცალკეული საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების გამართვამდე, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი.
6.2. საარბიტრაჟო უწყებით არბიტრაჟში იბარებენ აგრეთვე მოწმეებს, ექსპერტებს, სპეციალისტებსა და თარჯიმნებს.
6.3. მხარეები, მათი წარმომადგენლები, აგრეთვე მოწმეები, ექსპერტები, სპეციალისტები და თარჯიმნები შეიძლება დაიბარონ ტელეფონით, დეპეშით, ელექტრონული ფოსტით, ფაქსით ან სხვა ტექნიკური საშუალებით, ტექნიკური საშუალებით დაბარებისას მიეთითება დებულების

6.7 გათვალისწინებული საკითხები, რა დროსაც დგება აქტი, რომელიც ჩაიკერება საქმეში. აქტს ადგენს არბიტრაჟის შესაბამისი მოხელე. ტექნიკური საშუალებით გაგზავნილი საარბიტრაჟო უწყების ჩაბარება დასტურდება: ტელეფონის შემთხვევაში – ტექნიკური საშუალებით დაბარების შესახებ შედგენილი აქტით; ელექტრონული ფოსტის ან ფაქსის შემთხვევაში – შესაბამისი ტექნიკური საშუალებით მოწოდებული დადასტურებით და ტექნიკური საშუალებით დაბარების შესახებ შედგენილი აქტით; დეპეშით დაბარების შემთხვევაში – დეპეშის ჩაბარების შესახებ მიღებული შეტყობინებით;

6.4. საარბიტრაჟო უწყება დასაბარებელ პირს ბარდება მხარის მიერ მითითებული ძირითადი მისამართის (ფაქტობრივი ადგილსამყოფელის), ალტერნატიული მისამართის, სამუშაო ადგილის ან არბიტრაჟისათვის ცნობილი სხვა მისამართის მიხედვით.

6.5. საარბიტრაჟო უწყებასთან ერთად მოპასუხეს ეგზავნება საარბიტრაჟო პრეტენზია თანდართული საბუთების ასლებთან ერთად, გზავნილი და მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის დებულება.

6.6. უწყებისა და გზავნილის სანიმუშო ფორმასა და შინაარსს ადგენს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟი. უწყება უნდა შეიცავდეს: არბიტრაჟის დასახელებას და ზუსტ მისამართს, მითითებას გამოცხადების დროის და ადგილის შესახებ, საქმის დასახელებას და დავის საგანს, დასაბარებელი პირის ვინაობას, აგრეთვე იმას თუ რა სტატუსით არის იგი დაბარებული და მითითებას გამოუცხადებლობის შედეგებზე და ვალდებულებას, აცნობოს არბიტრაჟს გამოუცხადებლობის მიზეზები. წინადადებას მხარეების მიმართ წარმოადგინონ მათთან არსებული ყველა მტკიცებულება. მითითებას იმის თაობაზე, რომ ადრესატის არყოფნისას უწყების მიმღები პირი ვალდებულია პირველი შესაძლებლობისთანავე ჩააბაროს უწყება ადრესატს.

6.7. თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი, მხარეს ეგზავნება არბიტრაჟში (მუდმივმოქმედ არბიტრაჟში) მეორე მხარისაგან შემოსული ყოველი განცხადების, დოკუმენტის, თხოვნის, ინფორმაციის ასლი მიღებიდან ორი დღის ვადაში.

6.8. საარბიტრაჟო უწყება იგზავნება დებულების 6.3 მუხლით გათვალისწინებული ტექნიკური საშუალებით, ფოსტით ან კურიერის(სპეციალისტის) მეშვეობით. არბიტრაჟი თვითონ განსაზღვრავს უწყების გაგზავნის რომელი ფორმა გამოიყენოს, რომელ მისამართზე გააგზავნოს უწყება და არ არის ვალდებული დაიცვას თანმიმდევრობა. არბიტრაჟმა დასაბარებელ პირს უწყება შეიძლება ჩააბაროს ასევე არბიტრაჟის შენობაში. ადრესატისათვის უწყების ჩაბარების დრო აღინიშნება მის მეორე ეგზემპლარზე, რომელიც არბიტრაჟს უნდა დაუბრუნდეს.

6.9. არბიტრაჟის თავმჯდომარეს, ხოლო თუ არბიტრაჟი არ არის დანიშნული სრული შემადგენლობით ან ჯერ არჩეული არ არის არბიტრაჟის თავმჯდომარე, მდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარეს, შეუძლია მხარის თანხმობით ხელზე მისცეს მას უწყება შესატყობინებელი ან გამოსაძახებელი პირისათვის ჩასაბარებლად. პირი, რომელსაც დაევალა უწყების მიტანა, ვალდებულია უკან დააბრუნოს მისი მეორე ცალი უწყების მიღებაზე ადრესატის ხელმოწერით.

6.10. მხარეს უწყება უნდა ჩაბარდეს პირადად, რაც დასტურდება უწყების მეორე ეგზემპლარზე მისი ხელმოწერით, ხოლო ორგანიზაციისათვის გაგზავნილი უწყება უნდა ჩაბარდეს სათანადო თანამდებობის პირს, რომელიც ასევე ხელს აწერს უწყების მეორე ეგზემპლარს. უწყება მხარისათვის და მისი წარმომადგენლისათვის ჩაბარებულად ჩაითვლება, თუ იგი ჩაბარდება ერთ-ერთ მათგანს ან ამ დებულების 6.12 მუხლით გათვალისწინებულ სუბიექტებს. წარმომადგენელი ვალდებულია უწყების ჩაბარების შესახებ აცნობოს მხარეს. თუ პირველად გაგზავნისას საარბიტრაჟო უწყების ადრესატისათვის ჩაბარება ვერ ხერხდება, უწყება დასაბარებელ პირს უნდა გაეგზავნოს დამატებით ერთხელ მაინც იმავე ან არბიტრაჟისათვის ცნობილ სხვა მისამართზე. ამ შემთხვევაში უწყება ჩაბარებულად ჩაითვლება. ეს წესი მოპასუხის მიმართ გამოიყენება მის პასუხში (შესაგებელში) მითითებულ მისამართზე უწყების გაგზავნის შემთხვევაში. თუ პრეტენდენტის მიერ მითითებული მოპასუხის მისამართი სწორია და მას უწყება ვერ ჩაბარდა ამ მუხლის მოთხოვნათა დაცვით, არბიტრაჟი ხელმძღვანელობს დებულების 6.17 მუხლის დებულებებით.

6.11. თუ უწყების მიმტანმა პირმა ადრესატი ვერ ნახა მხარის მიერ მითითებულ მისამართზე, იგი უწყებას აბარებს მასთან მცხოვრებ ოჯახის რომელიმე სრულწლოვან წევრს, ხოლო თუ უწყება ბარდება სამუშაო ადგილის მიხედვით – სამუშაო ადგილის ადმინისტრაციას, ამ დებულების 6.10 მუხლით დადგენილი წესით, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ისინი განსახილველ საქმეში მონაწილეობენ, როგორც მოწინააღმდეგე მხარეები. უწყების მიმღები პირი ვალდებულია უწყების მეორე ეგზემპლარზე აღნიშნოს თავისი გვარი, სახელი, აგრეთვე ადრესატთან დამოკიდებულება ან დაკავებული თანამდებობა. უწყების მიმღები პირი ვალდებულია უწყება დაუყოვნებლივ ჩააბაროს ადრესატს. უწყების ჩაბარება ამ მუხლით გათვალისწინებული პირისათვის ჩაითვლება უწყების ჩაბარებად ადრესატისათვის, რაც დასტურდება უწყების მეორე ეგზემპლარზე უწყების მიმღების ხელმოწერით.

6.12. თუ ადრესატმა, ან ამ დებულების 6.11 მუხლით გათვალისწინებულმა სუბიექტმა უარი განაცხადა უწყების მიღებაზე, მისი მიმტანი პირი სათანადო აღნიშვნას აკეთებს უწყებაზე, რომელიც უბრუნდება არბიტრაჟს. ასეთ შემთხვევაში უწყება ჩაბარებულად ითვლება და არბიტრაჟს შეუძლია განიხილოს დავა. ამ მუხლით გათვალისწინებული სუბიექტის მიერ უწყების ჩაბარებაზე უარის შემთხვევაში, საარბიტრაჟო უწყება არ ჩაითვლება მოპასუხისათვის ჩაბარებულად, თუ მას პირველად ეგზავნება უწყება, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა უწყება გაგზავნილი იქნა მოპასუხის მიერ პასუხში (შესაგებელში) მითითებულ მისამართზე.

6.13. მხარეები და მათი წარმომადგენლები მოვალენი არიან აცნობონ არბიტრაჟს საარბიტრაჟო წარმოების განმავლობაში თავიანთი მისამართის შეცვლის შესახებ. ასეთი ცნობის უქონლობისას უწყება გაიგზავნება არბიტრაჟისათვის ცნობილ უკანასკნელ მისამართზე და ჩაბარებულად ითვლება, თუნდაც ადრესატი ამ მისამართზე აღარ ცხოვრობდეს.

6.14. თუ საარბიტრაჟო განხილვაში მონაწილეობის უფლება მინდობილი აქვს ერთ-ერთ თანამონაწილეს, უწყება ჩაბარდება მას, რომელიც ვალდებულია ამის თაობაზე აცნობოს სხვა თანამონაწილეებს. უწყების ჩაბარება იმ თანამონაწილისათვის, რომელსაც მინდობილი აქვს საქმის წარმოება, ნიშნავს უწყების ჩაბარებას ყველა თანამონაწილისათვის.

6.15. თუ მხარის ადგილსამყოფელი უცნობია, ან მისთვის საარბიტრაჟო უწყების ჩაბარება სხვაგვარად ვერ ხერხდება, არბიტრაჟი უფლებამოსილია გამოიტანოს დადგენილება საარბიტრაჟო შეტყობინების საჯაროდ გავრცელების შესახებ. შაჯარო შეტყობინება ხორციელდება იმ გზეთის საშუალებით, რომელიც მასობრივადაა გავრცელებული მხარის საცხოვრებელი ადგილის შესაბამის ადმინისტრაციულ ერთეულში. მხარე უფლებამოსილია, საარბიტრაჟო დადგენილების საფუძველზე, თავისი ხარჯებით განახორციელოს საჯარო შეტყობინება ინფორმაციის სხვა საშუალებებით. საარბიტრაჟო უწყება მხარისათვის ჩაბარებულად ითვლება საჯარო შეტობინების გაზეთში გამოქვეყნებიდან მე-7 დღეს.

კარი მეორე
მ ხ ა რ ე ე ბ ი

მუხლი 7. მხარეთა საარბიტრაჟო-საპროცესო ქმედუნარიანობა

7.1. არბიტრაჟი დავის განხილვას შეუდგება დაინტერესებული პირების პრეტენზიის (საჩივრის) და შესაბამისი საარბიტრაჟო შეთანხმების/ან მხარეთა შორის არსებული და კანონით დადგენილი წესით გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე. მხარეებად არბიტრაჟში შეიძლება გამოვიდნენ ფიზიკური და იურიდიული პირები, აგრეთვე ორგანიზაციები, რომლებიც არ არიან იურიდიული პირები.

7.2. მხარის ქმედუუნარობა არ იწვევს საარბიტრაჟო შეთანხმების მოშლას, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი.

7.3. ერთ-ერთი მხარის ქმედუუნარობის შემთხვევაში არბიტრაჟი უფლებამოსილია განიხილოს დავა მხოლოდ მაშინ, თუ ქმედუუნარო პირს

ჰყავს კანონიერი წარმომადგენელი,

7.4. თუ საქმის წარმოების დროს გაირკვევა, რომ ერთ-ერთი მხარე ქმედუუნაროა და მას არ ჰყავს კანონიერი წარმომადგენელი, არბიტრაჟი ვალდებულია შეაჩეროს საარბიტრაჟო განხილვა. საარბიტრაჟო განხილვა განახლდება კანონიერი წარმომადგენლის დანიშვნის შემდეგ.

7.5. მხარეები სარგებლობენ თანაბარი საარბიტრაჟო-საპროცესო უფლებებით. მათ უფლება აქვთ გაეცნონ საქმის მასალებს, გააკეთონ ამონაწერები ამ მასალებიდან, გადაიღონ ასლები, განაცხადონ აცილებანი, წარადგინონ მტკიცებულებანი, მონაწილეობა მიიღონ მტკიცებულებათა გამოკვლევაში, შეკითხვები დაუსვან მოწმეებს, ექსპერტებს, სპეციალისტებს, განაცხადონ არბიტრაჟის წინაშე შუამდგომლობები, მისცენ არბიტრაჟს ზეპირი და წერილობითი ახსნა-განმარტება, წარადგინონ თავიანთი დასკვნები და გამოთქვან მოსაზრებები საქმის განხილვის დროს წამოჭრილ ყველა საკითხზე. უარყონ მეორე მხარის შუამდგომლობები, დასკვნები და მოსაზრებები, კანონით განსაზღვრულ შემთხვევაში გაასაჩივრონ არბიტრაჟის გადაწყვეტილებები და დადგენილებები, კანონით განსაზღვრულ შემთხვევაში მიმართონ სასამართლოს, ისარგებლონ დებულებით მათთვის მინიჭებული სხვა უფლებებით.

7.6. პრეტენდენტს უფლება აქვს საქმის წინასწარი საარბიტრაჟო განხილვისათვის მომზადების დამთავრებამდე შეცვალოს საარბიტრაჟო პრეტენზიის საფუძველი ან საგანი, გაადიდოს ან შეამციროს პრეტენზიო მოთხოვნების ოდენობა.

7.7. დავის წინასწარი საარბიტრაჟო განხილვისათვის მომზადების შემდეგ საარბიტრაჟო პრეტენზიის საფუძვლის ან საგნის შეცვლა დასაშვებია მხოლოდ მოპასუხის თანხმობით. ასეთი თანხმობის შემთხვევაში მოპასუხეს შეუძლია მოითხოვოს საარბიტრაჟო სხდომის გადადება სხვა დროისათვის, მაგრამ არანაკლებ 5 დღისა.

7.8. საარბიტრაჟო პრეტენზიის შეცვლად არ ჩაითვლება პრეტენდენტის მიერ საარბიტრაჟო პრეტენზიაში მითითებული გარემოებების დაზუსტება, დაკონკრეტება და დამატება, აგრეთვე საპრეტენზიო მოთხოვნების ოდენობის შემცირება, ან ერთი ნივთის ნაცვლად მეორე ნივთის მიკუთვნება მისთვის, ანდა ამ ნივთის ღირებულების ანაზღაურება.

7.9. დაუშვებელია ისეთი ცვლილება, რაც პრეტენზიას საარბიტრაჟო შეთანხმებისა და ხელშეკრულების მოქმედების ფარგლებს აცილებს.

7.10. მხარეებს შეუძლიათ არბიტრაჟში დავა აწარმოონ როგორც უშუალოდ, ისე უფლებამოსილი წარმომადგენლის ან ადვოკატის მეშვეობით, რომელთა წარმომადგენლობა დასტურდება შესაბამისი დოკუმენტით.

7.11. ორგანიზაციის წარმომადგენლობა დასტურდება ამ ორგანიზაციის მიერ გაცემული უფლებამოსილების დამადასტურებელი საბუთით.

7.12. ფიზიკური პირების წარმომადგენლობა დასტურდება სანოტარო წესით დამოწმებული მინდობილობით.

7.13. მარწმუნებელს უფლება აქვს საქმის წარმოების ყველა სტადიაზე გააუქმოს თავის მიერ გაცემული მინდობილობა და შეწყვიტოს წარმომადგენლის უფლებამოსილება, რის შესახებაც იგი წერილობით აცნობებს არბიტრაჟს და წარმომადგენელს. მხარის წინადადებით წარმომადგენლის უფლებამოსილების შეწყვეტა არ წარმოადგენს საქმის წარმოების შეჩერების თუ საქმის განხილვის გადადების საფუძველს. უფლებამოსილება შეწყვეტილი წარმომადგენლის მიერ კანონისა და დებულების შესაბამისად შესრულებული ყველა იურიდიული მოქმედება ინარჩუნებს მნიშვნელობას.

7.14. წარმომადგენელს უფლება აქვს საქმის წარმოების ყველა სტადიაზე უარი თქვას თავის უფლებამოსილებაზე, რის შესახებაც დროულად უნდა აცნობოს როგორც არბიტრაჟს ისე მის მარწმუნებელს, რათა ამ უკანასკნელმა შეძლოს თვითონ მიიღოს მონაწილეობა პროცესში და/ან აიყვანოს ახალი წარმომადგენელი. ამის გათვალისწინებით არბიტრაჟი დანიშნავს დროს, როცა წარმომადგენელს უფლება აქვს შეწყვიტოს პროცესში მონაწილეობა.

7.15. საარბიტრაჟო პრეტენზია შეიძლება წარდგენილ იქნეს ერთად რამდენიმე პრეტენდენტის მიერ ან რამდენიმე მოპასუხის წინააღმდეგ, თუ:

ა) საარბიტრაჟო პრეტენზიის საგანს წარმოადგენს საერთო უფლება;

ბ) საპრეტენზიო მოთხოვნები გამომდინარეობს ერთი და იმავე საფუძვლებიდან;

გ) საპრეტენზიო მოთხოვნები ერთგვაროვნია, მიუხედავად იმისა, ერთგვაროვანია თუ არა მათი საფუძველი და საგანი;

7.16. თითოეული პრეტენდენტი ან მოპასუხე მეორე მხარის მიმართ პროცესში გამოდის დამოუკიდებლად.

7.17. თანამონაწილენი სარგებლობენ კანონითა და დებულებით მხარეებისათვის მინიჭებული ყველა უფლებებით.

7.18. თანამონაწილეებს შეუძლიათ საარბიტრაჟო დავის(საქმის) წარმოება ერთ-ერთ თანამონაწილეს მიანდონ, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც თანამონაწილე არასრულწლოვანია, ანდა მას ჰყავს მეურვე ან მზრუნველი.

7.19. საქმის წარმოების მინდობა ერთ-ერთი თანამონაწილისათვის ხდება დებულების 7.9 - 7.13 პუნქტების შესაბამისად.

7.20. თუ არბიტრაჟი საქმის განხილვის დროს დაადგენს, რომ საარბიტრაჟო პრეტენზია აღძრულია არა იმ პირის მიერ, რომელსაც მოთხოვნის უფლება აქვს, შეუძლია პრეტენდენტის თანხმობით საქმის შეუწყვეტლად შეცვალოს თავდაპირველი პრეტენდენტი სათანადო პრეტენდენტით, თუ სათანადო პრეტენდენტსა და მოპასუხეს შორის არსებობს შესაბამისი საარბიტრაჟო შეთანხმება.

7.21. თუ სათანადო პრეტენდენტი არ არის თანახმა შეცვალოს არასათანადო პრეტენდენტი, ან არასათანადო პრეტენდენტი არ არის თანახმა შეიცვალოს სათანადო პრეტენდენტით, არბიტრაჟი საარბიტრაჟო წარმოებას შეწყვეტს იმ მოტივით, რომ არასათანადო მხარემ უარი თქვა მის მიერ აღძრულ პრეტენზიაზე.

7.22. თუ შეცვლილ სათანადო პრეტენდენტსა და მოპასუხეს შორის არ არსებობს შესაბამისი საარბიტრაჟო შეთანხმება და მოპასუხე თანახმა არ არის მოცემული დავა განიხილოს არბიტრაჟმა, არბიტრი უსაფუძვლობის მოტივით წყვეტს საარბიტრაჟო წარმოებას.

7.23. თუ საქმის განხილვისას არბიტრაჟი დაადგენს, რომ საარბიტრაჟო პრეტენზია აღძრულია არა იმ პირის წინააღმდეგ, რომელმაც პასუხი უნდა აგოს საარბიტრაჟო პრეტენზიაზე, მას შეუძლია შეცვალოს თავდაპირველი მოპასუხე სათანადო მოპასუხით, თუ პრეტენდენტსა და სათანადო მოპასუხეს შორის არსებობს შესაბამისი საარბიტრაჟო შეთანხმება.

7.24. თუ პრეტენდენტი არ არის თანახმა თავდაპირველი მოპასუხის სათანადო მოპასუხით შეცვლაზე არბიტრაჟი თავისი გადაწყვეტილებით უარს ეტყვის პრეტენდენტს საარბიტრაჟო პრეტენზიის დაკმაყოფილებაზე.

7.25. თუ პრეტენდენტსა და სათანადო მოპასუხეს შორის არ არსებობს შესაბამისი საარბიტრაჟო შეთანხმება და სათანადო მოპასუხე არ არის თანახმა მოცემული დავა განიხილოს არბიტრაჟმა, არბიტრაჟი წყვეტს საარბიტრაჟო წარმოებას.

კარი მესამე
მტკიცებულებები

მუხლი 8. მტკიცებულებათა შეგროვება და შეფასება

8.1. თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს.

8.2. ამ გარემოებათა დამტკიცება შეიძლება თვით მხარეთა ახსნა-განმარტებით, მოწმეთა ჩვენებით, წერილობითი თუ ნივთიერი მტკიცებულებებითა და ექსპერტთა დასკვნებით.

8.3. საქმის გარემოებები, რომლებიც კანონის თანახმად უნდა დადასტურდეს გარკვეული სახის მტკიცებულებებით, არ შეიძლება დადასტურდეს სხვა სახის მტკიცებულებებით.

8.4. საარბიტრაჟო განხილვისათვის საჭირო მტკიცებულებებს წარმოადგენენ მხარეები. არბიტრაჟს (მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარეს) შეუძლია შესთავაზოს მხარეებს წარმოადგინონ დამატებითი მტკიცებულებები.

8.5. არბიტრაჟი (მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე) უფლებამოსილია ნებაყოფლობით გამოითხოვოს მტკიცებულებები, თუ მხარეთა

მიყრ სხვა რამ არ არის დადგენილი,

8.6. თუ მხარეებმა ამა თუ იმ მიზეზით ვერ შეძლეს მტკიცებულებების უშუალოდ მიღება და წარმოდგენა, არბიტრაჟს(მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარეს) მხარეთა შუამდგომლობით ან თავისი ინიციატივით შეუძლია მიმართოს სასამართლოს მტკიცებულებათა გამოთხოვის მიზნით,

8.7. კანონის დარღვევით მოპოვებულ მტკიცებულებებს იურიდიული ძალა არა აქვთ,

8.8. არბიტრაჟი არ მიიღებს, არ გამოითხოვს ან საქმიდან ამოიღებს მტკიცებულებებს, რომლებსაც საქმისთვის მნიშვნელობა არა აქვთ,

8.9. მტკიცებულებათა მიუღებლობის, გამოთხოვაზე უარის თქმის ან საქმიდან მათი ამოღების შესახებ არბიტრაჟს გამოაქვს მოტივირებული დადგენილება,

8.10. არბიტრაჟისათვის არავითარ მტკიცებულებას არა აქვს წინასწარ დადგენილი ძალა, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული,

8.11. არბიტრაჟი აფასებს მტკიცებულებებს თავისი შინაგანი რწმენით, რომელიც უნდა ემყარებოდეს საარბიტრაჟო სხდომაზე მათ ყოველმხრივ, სრულ და ობიექტურ განხილვას, რის შემდეგაც მას გამოაქვს დასკვნა საქმისთვის მნიშვნელობის მქონე გარმოებების არსებობის ან არარსებობის შესახებ,

8.12. მოსაზრებები, რომლებიც საფუძვლად უდევს არბიტრაჟის შინაგან რწმენას, უნდა აისახოს გადაწყვეტილებაში,

8.13. ერთი მხარის მიერ ისეთი გარემოებების არსებობისას ან არარსებობის დადასტურება (აღიარება), რომელზედაც მეორე მხარე ამყარებს თავის მოთხოვნებსა თუ შესაგებელს, არბიტრაჟმა შეიძლება საკმარის მტკიცებულებად ჩათვალოს და საფუძვლად დაუდოს საარბიტრაჟო გადაწყვეტილებას,

8.14. მხარეები თავისუფლდებიან მტკიცებულებათა წარმოდგენისაგან ისეთი ფაქტების დასადასტურებლად, რომლებსაც თუმცა ემყარება მათი მოთხოვნები, თუ შესაგებელი, მაგრამ დამტკიცებას არ საჭიროებენ. ესენია:

ა) ფაქტები, რომლებსაც არბიტრაჟი საყოველთაოდ ცნობილად მიიჩნევს;

ბ) ფაქტები, რომლებიც დადგენილია ერთ სამოქალაქო საქმეზე სასამართლოს ან არბიტრაჟის კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით ან განჩინებით, თუ საარბიტრაჟო დავის განხილვისას იგივე მხარეები მონაწილეობენ;

გ) ფაქტები იმის შესახებ, ჰქონდა თუ არა მოქმედებას ადგილი და ჩაიდინა თუ არა ეს მოქმედება ამ პირმა, რაც დადგენილია სისხლის სამართლის საქმეზე გამოტანილი, კანონიერ ძალაში შესული სასამართლოს განაჩენით, როცა საქმეს იხილავს არბიტრაჟი იმ პირის მოქმედების სამოქალაქო-სამართლებრივი შედეგების შესახებ, ვის მიმართაც გამოტანილია განაჩენი,

8.15. არბიტრაჟი, ხოლო საარბიტრაჟო პრეტენზიის შეტანამდე მუდმივმოქმედი არბიტრაჟი(-ის თავმჯდომარე), მხარის განცხადებით ან საკუთარი ინიციატივით მიმართავს სასამართლოს მტკიცებულებათა უზრუნველყოფის შესახებ განჩინების გამოტანის მოთხოვნით,

8.16. მხარის განცხადება მტკიცებულებათა უზრუნველყოფის შესახებ სასამართლოსათვის მიმართვის მოთხოვნით არბიტრაჟს წარედგინება წერილობითი ფორმით. Aასეთი განცხადების ზეპირი ფორმით წარდგენა დასაშვებია არბიტრაჟში დავის განხილვის დროს,

8.17. მტკიცებულებათა უზრუნველყოფის შესახებ ზეპირი განცხადებით აღძრული შუამდგომლობა შეიტანება საარბიტრაჟო სხდომის ოქმში,

8.18. მტკიცებულებათა უზრუნველყოფის შესახებ როგორც წერილობითი, ისე ზეპირი ფორმით განცხადებულ შუამდგომლობაში უნდა აისახოს:

ა) მტკიცებულებანი, რომელთა უზრუნველყოფაც აუცილებელია;

ბ) გარემოებანი, რომელთა დასადასტურებლადაც საჭიროა ეს მტკიცებულებანი;

გ) მიზეზები, რომლებმაც აიძულა განმცხადებელი მიემართა შუამდგომლობით მტკიცებულებათა უზრუნველყოფის შესახებ;

დ) მოწინააღმდეგე მხარის გვარი, სახელი და მისამართი.

8.19. მტკიცებულებათა უზრუნველყოფის მოთხოვნით სასამართლოსათვის მიმართვის შესახებ არბიტრაჟი იღებს დადგენილებას, ხოლო მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე – განკარგულებას. ასეთი დადგენილების(განკარგულების) მიღებით საარბიტრაჟო-საპროცესო ვადა ჩერდება შესაბამისი მტკიცებულების მიღებამდე.

8.20. მხარეებს, იმისგან დამოუკიდებლად, მონაწილეობდნენ თუ არა ისინი მტკიცებულებათა უზრუნველყოფაში, უფლება აქვთ გამოთქვან თავიანთი მოსაზრებები და მიუთითონ იმ ხარვეზებზე, რომლებსაც, მათი აზრით, ადგილი ჰქონდა უზრუნველყოფის დროს,

8.21. მხარის განცხადებით არბიტრაჟს(მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარეს) შეუძლია მიმართოს სასამართლოს მტკიცებულებათა დამატებითი ან განმეორებითი უზრუნველყოფის შესახებ განჩინების გამოტანის მოთხოვნით,

8.22. მტკიცებულებათა უზრუნველსაყოფად გაწეულ ხარჯებს გადაიხდის პირი, რომელმაც იშუამდგომლა არბიტრაჟის(მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის) წინაშე ასეთი უზრუნველყოფის შესახებ. მოწინააღმდეგე მხარეს უფლება აქვს მოითხოვოს მტკიცებულებათა უზრუნველყოფაში მონაწილეობისათვის მის მიერ გაწეული ხარჯების ანაზღაურება. საბოლოოდ ამ ხარჯების განაწილება მოხდება არბიტრაჟის მიერ საქმის არსებითად გადაწყვეტისას.

8.23. არბიტრაჟს შეუძლია ნებაყოფლობით დაკითხოს მოწმეები, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი, თუ მოწმის გამოცხადება შეუძლებელია ნებაყოფლობით, არბიტრაჟს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს მოწმის გამოცხადების შესახებ. სასამართლოს მიერ გამოძახებული მოწმის უფლება-მოვალეობა განისაზღვრება საქართველოს სამოქალაქო სამართლის საპროცესო კანონმდებლობით.

მუხლი 9. ექსპერტიზის დანიშვნა

9.1. თუ დავის განხილვასთან დაკავშირებით არსებობს ან წამოიჭრა ისეთი საკითხი, რომლის განმარტებაც სპეციალურ ცოდნას მოითხოვს, არბიტრაჟი უფლებამოსილია მხარის მოთხოვნით ან თავისი ინიციატივით დანიშნოს ექსპერტიზა. ექსპერტის დანიშვნა საკალდებულოა, თუ მხარეები ამას მოითხოვენ.

9.2. უარი ექსპერტის დანიშვნაზე უნდა დასაბუთდეს.

9.3. ექსპერტიზის დანიშვნის შესახებ არბიტრაჟს გამოაქვს დადგენილება, რომელშიც უნდა აღინიშნოს, თუ რა საკითხებზეა საჭირო ექსპერტის დასკვნა, ვინ დაინიშნა ექსპერტად და რა მასალები წარედგინა ექსპერტს გამოსაკვლევად. უცილებლობის ან მხარეების მოთხოვნის შემთხვევაში ექსპერტიზის ჩასატარებლად არბიტრაჟი ნიშნავს რამდენიმე ექსპერტს.

9.4. ექსპერტების შერჩევის დროს გათვალისწინებული უნდა იქნეს მხარეთა მოსაზრებები. მხარეებს უფლება აქვთ შესთავაზონ არბიტრაჟს ექსპერტად დასანიშნი პირის კანდიდატურები. საბოლოოდ საკითხს იმის შესახებ, თუ ვის მიენდოს ექსპერტიზის ჩატარება, წყვეტს არბიტრაჟი.

9.5. მხარეებს უფლება აქვთ აგრეთვე წარმოადგინონ კითხვები, რომლებიც უნდა განმარტოს ექსპერტმა. საბოლოოდ იმ საკითხთა წრეს, რომლებზედაც საჭიროა ექსპერტის დასკვნა, განსაზღვრავს არბიტრაჟი. ეს უკანასკნელი ვალდებულია დაასაბუთოს მხარეთა მიერ წამოყენებული საკითხების უარყოფა.

9.6. ექსპერტიზის ჩატარებისათვის საჭირო მასალებს არბიტრაჟს წარუდგენენ მხარეები. ექსპერტიზის ჩასატარებლად საჭირო მასალების წრეს განსაზღვრავს არბიტრაჟი, რომელიც ითვალისწინებს როგორც მხარეების, ისე ექსპერტად დანიშნული პირის მოსაზრებებს.

9.7. თუ ექსპერტიზის ჩასატარებლად საჭირო მასალების მიღებისათვის აუცილებელია მოწმის დაკითხვა, არბიტრაჟს შეუძლია გამოიძახოს და დაკითხოს იგი ექსპერტის მონაწილეობით, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც მხარეები ამის წინააღმდეგნი არიან. მხარეებს ეცნობებათ ამის შესახებ, მაგრამ მათი გამოუცხადებლობა ვერ აბრკოლებს მოწმის დაკითხვას, ამ წესით დაკითხული მოწმე არ თავისუფლდება საარბიტრაჟო

სხდომაზე გამოცხადებისაგან და საქმის განხილვის დროს განმეორებითი დაკითხვისაგან.

9.8. მოწმის დაკითხვის შესახებ შედგება ოქმი, რომელიც დაერთვის საქმეს.

9.9. მხარეებს და მათ წარმომადგენლებს შეუძლიათ გაეცნონ ექსპერტის დასკვნას. მათივე თხოვნით ექსპერტის დასკვნა გამოქვეყნდება არბიტრაჟის სხდომაზე. მხარეებს შეუძლიათ გამოთქვან თავიანთი მოსაზრება, ხოლო დასკვნის განმარტებისა და შევსების მიზნით ექსპერტს შეიძლება მიეცეს შეკითხვები.

9.10. ექსპერტს პირველად ეკითხება ის პირი, რომლის თხოვნითაც დაინიშნა ექსპერტი, და მისი წარმომადგენელი. არბიტრაჟის ინიციატივით დანიშნულ ექსპერტს პირველად ეკითხება არბიტრი. Aარბიტრს შეუძლია შეკითხვები დაუსვას ექსპერტს მისი დაკითხვის ყოველ მომენტში.

9.11. ექსპერტის დასკვნა არბიტრაჟისათვის სავალდებულო არ არის, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი.

9.12. არბიტრაჟის უარი დასკვნის მიღებაზე დასაბუთებულ უნდა იქნეს საარბიტრაჟო გადაწყვეტილებაში.

9.13. თუ ექსპერტის დასკვნა არ არის სრული ან გაურკვეველია, არბიტრაჟს შეუძლია დანიშნოს დამატებითი ექსპერტიზა.

9.14. თუ არბიტრაჟი არ ეთანხმება ექსპერტის დასკვნას დაუსაბუთებლობის მოტივით, აგრეთვე, თუ რამდენიმე ექსპერტის დასკვნა ეწინააღმდეგება ერთმანეთს, არბიტრაჟს შეუძლია დანიშნოს განმეორებითი ექსპერტიზა და მისი ჩატარება დაავალოს სხვა ექსპერტს ან ექსპერტებს.

9.15. არბიტრაჟი ვალდებულია დანიშნოს დამატებითი და განმეორებითი ექსპერტიზა, თუ მხარეები ამას მოითხოვენ.

9.16. ექსპერტებს აუნაზღაურდებათ არბიტრაჟში გამოცხადებისათვის მგზავრობისა და საცხოვრებელი სადგომის დაქირავების ხარჯები და დღიური თანხა, აგრეთვე არბიტრაჟის დავალებით შესრულებული სამუშაოსათვის მიეცემათ ჰონორარი.

9.17. თუ ექსპერტის აზრით, არბიტრაჟის მიერ წინასწარ განსაზღვრული ხარჯები საგრძნობლად გაიზრდება დავის საგნის ღირებულებასთან შედარებით, ან დიდად გადააჭარბებს წინასწარ განსაზღვრულ ხარჯებს, ექსპერტი ვალდებულია დროულად აცნობოს ამის შესახებ არბიტრაჟს.

კარი მეოთხე
საარბიტრაჟო წარმოება

მუხლი 10. საარბიტრაჟო პრეტენზია

10.1. საარბიტრაჟო განხილვის დაწყების საფუძველია მხარის საარბიტრაჟო პრეტენზია.

10.2. საარბიტრაჟო პრეტენზია შედგენილი უნდა იყოს წერილობითი ფორმით და უნდა შეიცავდეს:

ა) მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის დასახელებას;

ბ) პრეტენდენტის გვარს, სახელსა და მისამართს, ხოლო თუ პრეტენდენტი იურიდიული პირია – მის სახელწოდებასა და მისამართს;

გ) წარმომადგენლის გვარს, სახელსა და მისამართს, თუ საარბიტრაჟო პრეტენზია შეაქვს წარმომადგენელს;

დ) მოპასუხის გვარს, სახელსა და მისამართს, ხოლო თუ მოპასუხე იურიდიული პირია, - მის სახელწოდებასა და მისამართს;

ე) პრეტენდენტის მოთხოვნას;

ვ) გარემოებებს, რომლებზედაც პრეტენდენტი ამყარებს თავის მოთხოვნებს;

ზ) მტკიცებულებებს, რომლებიც ადასტურებენ ამ გარემოებებს;

თ) საარბიტრაჟო პრეტენზიის ფასს, თუ შესაძლებელია მისი შეფასება;

ი) მითითებას საარბიტრაჟო შეთანხმებაზე;

კ) არბიტრობის სასურველი კანდიდატის(კანდიდატთა) სახელს, გვარს, მისამართსა და სხვა მონაცემებს, თუ არბიტრს(არბიტრებს) წიშნავს პრეტენდენტი;

ლ) თუ პრეტენდენტი არბიტრის (არბიტრების) დანიშვნის უფლებას გადასცემს სხვა პირს, მითითებას ამის თაობაზე და ამ პირის რეკვიზიტებს, ასეთ შემთხვევაში საარბიტრაჟო შეთანხმებას თან უნდა ერთვოდეს არბიტრის(არბიტრების) დანიშვნაზე უფლებამოსილი პირის განცხადება, რომელიც უნდა შეიცავდეს ამ პუნქტის ´კ~ ქვეპუნქტში აღნიშნულ მონაცემებს;

მ) საარბიტრაჟო მოსაკრებლის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტები;

ნ) საარბიტრაჟო პრეტენზიისათვის დართული საბუთების ნუსხას.

10.3. საარბიტრაჟო პრეტენზიას აუცილებლად უნდა ერთვოდეს საარბიტრაჟო შეთანხმება.

10.4. საარბიტრაჟო პრეტენზიაში შეიძლება იყოს პრეტენდენტის მოთხოვნა არბიტრაჟისადმი (მუდმივმოქმედი არბიტრაჟისადმი), რათა მან:

ა) დაავალოს მოპასუხეს იმ მტკიცებულებათა წარმოდგენა, რომლებიც მასთან ინახება და რომლებზედაც პრეტენდენტი ამყარებს თავის საპრეტენზიო მოთხოვნას;

ბ) გამოითხოვოს მტკიცებულებები და დაიბაროს მოწმეები;

გ) მტკიცებულებათა უზრუნველყოფის შესახებ მიმართოს სასამართლოს. ასეთ შემთხვევაში დაცული უნდა იყოს დებულების 8.17 პუნქტის მოთხოვნები.

10.5. საარბიტრაჟო პრეტენზია და თანდართული საბუთები წარმოდგენილი უნდა იქნეს იმდენი ასლით, რამდენიც მოპასუხეა.

10.6. თუ საარბიტრაჟო პრეტენზია შეტანილია ამ მუხლში მითითებული მოთხოვნების დარღვევით, მუდმივმოქმედი არბიტრაჟი (-ის თავმჯდომარე) არ მიიღებს საარბიტრაჟო პრეტენზიას და პრეტენდენტს მისცემს ვადას ხარვეზის გამოსასწორებლად. თუ დანიშნულ ვადაში ხარვეზი არ იქნება შევსებული, პრეტენზია შეტანილად არ ჩაითვლება და დაუბრუნდება პრეტენდენტს.

10.7. მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე ვალდებულია პრეტენზიის ჩაბარებიდან 5 დღის განმავლობაში თავისი განკარგულებით მიიღოს იგი წარმოებაში ან უარი თქვას მის მიღებაზე.

10.8. მიღებული საარბიტრაჟო პრეტენზია თანდართულ დოკუმენტებთან ერთად უნდა გადაეგზავნოს მოპასუხეს წარმოებაში მიღებიდან ორი დღის ვადაში.

10.9. დავის საარბიტრაჟო განხილვისათვის მომზადების მიზნით მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე:

ა) გადაუგზავნის მოპასუხეს პრეტენზიას და თანდართული საბუთების ასლებს;

ბ) დაუნიშნავს მოპასუხეს ვადას წერილობით შეადგინოს და წარმოადგინოს თავისი პასუხი პრეტენზიასა და მასში დასმულ საკითხებზე, აგრეთვე თავისი მოსაზრებები პრეტენზიაზე დართული საბუთების შესახებ;

გ) მისცემს წინადადებას დანიშნოს არბიტრი.

10.10. მოპასუხის წერილობით პასუხში მითითებული უნდა იყოს:

ა) ცნობს თუ არა მოპასუხე პრეტენზიას;

ბ) თუ პრეტენზიას არ ცნობს, რა კონკრეტულ გარემოებებს ემყარება მისი შესაგებელი პრეტენზიის წინააღმდეგ;

გ) რა მტკიცებულებებით შეიძლება დამტკიცდეს ეს გარემოებები;

დ) რა საპროცესო საშუალებებით აპირებს მოპასუხე პრეტენზიისაგან თავის დაცვას, კერძოდ, ხომ არ აპირებს შეგებებული პრეტენზიის აღძვრას, ხომ არ უარყოფს პრეტენზიის დასაშვებობას და ა.შ.;

ე) ვინ შეიძლება ჩაებას პროცესში თანამონაწილეებად ან მესამე პირებად;

ვ) რომელი მოწმე უნდა იქნეს გამოძახებული არბიტრაჟის სხდომაზე;

ზ) სხვა საკითხებს, რასაც მნიშვნელობა აქვს საარბიტრაჟო წარმოებისათვის.

10.11. მოპასუხეს უფლება აქვს მისთვის საარბიტრაჟო პრეტენზიის ასლის ჩაბარების დღიდან საქმის ზეპირი განხილვისათვის წინასწარი მომზადების დამთავრებამდე აღძრას პრეტენდენტის მიმართ შეგებებული საარბიტრაჟო პრეტენზია პირვანდელ პრეტენზიასთან ერთად განსახილველად.

10.12. ამ ვადის გაშვების შემდეგ მოპასუხეს შეუძლია აღძრას შეგებებული საარბიტრაჟო პრეტენზია საარბიტრაჟო პაექრობის დამთავრებამდე, თუ არბიტრაჟი საპატიოდ მიიჩნევს ვადის გაშვებას.

10.13. შეგებებული საარბიტრაჟო პრეტენზიის წარდგენა შეიძლება საარბიტრაჟო პრეტენზიის წარდგენის შესახებ არსებული წესების დაცვით, გარდა 10.3 პუნქტით გათვალისწინებული მოთხოვნისა.

10.14. მოპასუხის წერილობითი პასუხისა და მასზე დართული საბუთების ასლები უნდა გადაეგზავნოს პრეტენდენტს.

10.15. პრეტენდენტს უფლება აქვს წარმოადგინოს დამატებითი მტკიცებულებები, აგრეთვე მოპასუხის წერილობითი პასუხის თაობაზე თავისი მოსაზრებები წარმოადგინოს წერილობით მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის(არბიტრაჟის) თავმჯდომარის მიერ დანიშნულ ვადაში.

10.16. მუდმივმოქმედი არბიტრაჟი არ მიიღებს საარბიტრაჟო პრეტენზიას(საჩივარს), თუ:

ა) არ არსებობს საარბიტრაჟო შეთანხმება;

ბ) არსებობს სასამართლო გადაწყვეტილება ან განჩინება მოსარჩლის მიერ სარჩელზე უარის თქმის, მოპასუხის მიერ სარჩელის ცნობის ან მხარეთა მორიგების დამტკიცების შესახებ;

გ) მოცემულ საკითხთან დაკავშირებით არსებობს სხვა არბიტრაჟის გადაწყვეტილება, რომლის გასაჩივრების თაობაზეც მხარეები არ შეთანხმებულან ან დარღვეულია გასაჩივრებისათვის კანონით გათვალისწინებული ოცდაათდღიანი ან მხარეთა მიერ დადგენილი ვადა;

დ) სასამართლოს წარმოებაშია საქმე დავაზე იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგაზე და იმავე საფუძვლით;

ე) საქმე ამ არბიტრაჟის განსჯადი არ არის;

ვ) პრეტენზია შეიტანა ქმედუუნარო პირმა;

ზ) დაინტერესებული პირის სახელით განცხადება შეიტანა პირმა, რომელსაც არა აქვს უფლებამოსილება საქმის წარმოებაზე.

10.17. პრეტენზიის მიღებაზე უარის თქმის შესახებ მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარეს გამოაქვს დასაბუთებული განკარგულება, თუ პრეტენზიის მიღებაზე უარის თქმა მოტივირებულია იმით, რომ ეს პრეტენზია ამ არბიტრაჟის განსჯადი არ არის. მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარემ უნდა მიუთითოს აგრეთვე, თუ როგორ უნდა იქნეს აცილებული საქმის აღძვრის დამაბრკოლებელი გარემოებანი.

10.18. პრეტენზიის მიუღებლობის შესახებ მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარის განკარგულება ჩაბარდება პრეტენდენტს, რომელსაც იმავდროულად უბრუნდება მის მიერ შეტანილი საბუთები და შეტანილი საარბიტრაჟო მოსაკრებლის 50 %, ამასთან საარბიტრაჟო მოსაკრებელი არ შეიძლება იყოს დებულების 4.7 მუხლით დადგენილ ოდენობაზე ნაკლები.

მუხლი 11. შეგებებული საარბიტრაჟო პრეტენზია

11.1. მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე ან არბიტრაჟი მიიღებს შეგებებულ პრეტენზიას, თუ:

ა) შეგებებული პრეტენზიის მოთხოვნა მიმართულია პირვანდელი მოთხოვნის ჩასათვლელად;

ბ) შეგებებული პრეტენზიის დაკმაყოფილება მთლიანად ან ნაწილობრივ გამორიცხავს პირვანდელი პრეტენზიის დაკმაყოფილების შესაძლებლობას;

გ) შეგებებულ პრეტენზიასა და პირვანდელ პრეტენზიას შორის არის ურთიერთკავშირი და მათი ერთად განხილვის შედეგად აღძრული დავა უფრო სწრაფად და სწორად გადაწყდება.

11.2. პირვანდელი და შეგებებული პრეტენზიის ერთად განხილვის შედეგად არბიტრაჟს გამოაქვს ერთობლივი გადაწყვეტილება.

11.3. თუ შეგებებული პრეტენზია აღძრული და მიღებულია საქმის წინასწარი მომზადების დამთავრების შემდეგ, პრეტენდენტის თხოვნით ან არბიტრაჟის ინიციატივით შეძლება ამ საქმის განხილვის სხვა დროისთვის გადადება.

11.4. საქმის განხილვის გადადებით გამოწვეული ხარჯები დაეკისრება მოპასუხეს, რომელმაც დაგვიანებით აღძრა შეგებებული პრეტენზია.

მუხლი 11. პრეტენზიის უზრუნველყოფა

1. პრეტენდენტს შეუძლია მიმართოს მუდმივმოქმედ არბიტრაჟს განცხადებით საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფის შესახებ. განცხადება უნდა შეიცავდეს მითითებას იმ გარემოებებზე, რომელთა გამოც უზრუნველყოფის ღონისძიებათა მიუღებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების აღსრულებას, აგრეთვე მითითებას იმაზე, თუ უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიების ჩატარება მიაჩნია პრეტენდენტს საჭიროდ.~

2. საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფის შესახებ არბიტრაჟს გამოაქვს გადაწყვეტილება განცხადების შეტანიდან 24 საათის განმავლობაში მოპასუხისათვის შეუტყობინებლად, ხოლო საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადებაზე უარის თქმის შემთხვევაში არბიტრაჟს გამოაქვს მოტივირებული დადგენილება, რომელიც გასაჩივრებას არ ექვემდებარება.

3. საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველსაყოფად გამოტანილ გადაწყვეტილებაზე მოპასუხეს შეუძლია შეიტანოს საარბიტრაჟო საჩივარი, რომელიც უნდა შეიცავდეს:

3.1. საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველსაყოფად გამოტანილი გადაწყვეტილების და ამ გადაწყვეტილების გამომტანი არბიტრაჟის ზუსტ დასახელებას და მისამართს.

3.2. მითითებას თუ რა ზომით უნდა გაუქმდეს ან შეიცვალოს გადაწყვეტილება საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფის შესახებ.

3.3. იმ გარემოებებს, რომელთა გამოც უნდა გაუქმდეს ან შეიცვალოს გადაწყვეტილება საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფის შესახებ.

4. საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფის შესახებ გადაწყვეტილების გასაჩივრების ვადა შეადგენს ორ დღეს, ამ ვადის გაგრძელება არ შეიძლება და იგი აითვლება საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფის შესახებ გადაწყვეტილების მოპასუხისათვის გადაცემის მომენტიდან.

5. საარბიტრაჟო საჩივრის შეტანა ვერ შეაჩერებს საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფის შესახებ გადაწყვეტილების აღსრულებას, მაგრამ არბიტრაჟს შეუძლია გარკვეული დროით შეაჩეროს აღსრულება ან გააუქმოს საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფისათვის უკვე მიღებული ღონისძიებები.

6. საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფის შესახებ გადაწყვეტილების აღსრულება ხდება დაუყოვნებლივ.

7. საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადების არბიტრაჟის მიერ დაკმაყოფილების შემთხვევაში არბიტრაჟი საარბიტრაჟო პრეტენზიის შეტანისათვის დანიშნავს გონივრულ ვადას, მაგრამ არანაკლებ 5 და არაუმეტეს 10 დღისა საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფის შესახებ გადაწყვეტილების მხარისათვის ჩაბარების მომენტიდან. თუ არბიტრაჟის მიერ დანიშნულ ვადაში საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადების შემტანი პირი არ აღძრავს საარბიტრაჟო პრეტენზიას, არბიტრაჟი თავისი ინიციატივით ან მოწინააღმდეგე მხარის შუამდგომლობის საფუძველზე გამოიტანს გადაწყვეტილებას საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფის მიერ მიღებული ღონისძიების გაუქმების შესახებ.

8. მხარის თხოვნით დასაშვებია პრეტენზიის უზრუნველყოფის ერთი სახის მეორით შეცვლა.
9. ფულადი თანხების გადახდევინების შესახებ საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფისას მოპასუხეს შეუძლია მიღებულ უზრუნველყოფის ღონისძიებათა ნაცვლად პრეტენდენტის მიერ მოთხოვნილი თანხა შეიტანოს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის სადეპოზიტო ანგარიშზე.
10. საკითხს იმის შესახებ, თუ პრეტენზიის უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიება უნდა იქნეს გამოყენებული, წყვეტს არბიტრაჟი, მოპასუხის შეუტყობინებლად.
11. პრეტენზიის უზრუნველყოფის ღონისძიებები შეიძლება იყოს:
1. ყადაღის დადება ქონებაზე, ფასიან ქაღალდებსა თუ ფულად სახსრებზე, რომელიც ეკუთვნის მოპასუხეს და არის მასთან ან სხვა პირთან.
2. მოპასუხისათვის გარკვეული მოქმედების შესრულების აკრძალვა.
3. მოპასუხის დავალდებულება გადასცეს მის მფლობელობაში არსებული ნივთი აღმასრულებელს სეკვესტრის(ქონების იძულებით მართვა) სახით.
12. არბიტრაჟს შეუძლია გამოიყენოს სხვა ღონისძიებებიც, თუ ეს აუცილებელია პრეტენზიის უზრუნველყოფისათვის. უცილებლობის შემთხვევაში შეიძლება დაშვებული იქნეს უზრუნველყოფის რამდენიმე სახე.
13. განცხადება, რომლითაც პრეტენდენტი ითხოვს ქონებაზე ყადაღის დადებას უნდა დაერთოს შესაბამისი დოკუმენტი, რომლითაც დასტურდება ქონებაზე საკუთრების უფლება.
14. თუ საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადებას არ ახლავს დოკუმენტი, რომლითაც დასტურდება ქონებაზე საკუთრების უფლება, ან და საარბიტრაჟო მოსაკრებელი არ არის გადახდილი არბიტრაჟი არ მიიღებს განცხადებას პრეტენზიის უზრუნველყოფის თაობაზე.
15. არბიტრაჟს შეუძლია მოსთხოვოს პრეტენდენტს მოპასუხისათვის მოსალოდნელი ზარალის ანაზღაურების უზრუნველყოფა.
16. თუ საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველსაყოფად დაშვებული ღონისძიებები გაუმართლებელი გამოდგა იმის გამო, რომ პრეტენდენტს უარი ეთქვა პრეტენზიაზე და გადაწყვეტილება შევიდა კანონიერ ძალაში, ანდა იმის გამო, რომ არბიტრაჟმა გააუქმა საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფის ღონისძიება, მაშინ ის მხარე, რომლის სასარგებლოდაც მოხდა უზრუნველყოფა, ვალდებულია აუნაზღაუროს მეორე მხარეს ზარალი, რაც მას მიადგა პრეტენზიის უზრუნველსაყოფად გატარებულ ღონისძიებათა შედეგად

17. ისეთ შემთხვევაში, თუ ხელშეკრულების მხარეები შეთანხმდნენ, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შესახებ განჩინება არ საჭიროებს სააპელაციო სასამართლოს მიერ ცნობა აღსრულებას, და აღსრულება უნდა მოხდეს არბიტრაჟის მიერ გაცემული სააღსრულებო ფურცლის საფუძველზე, არბიტრაჟს უფლება აქვს გასცეს სააღსრულებო ფურცელი, რომელიც სავალდებულოა აღსასრულებლად.

მუხლი 11'. დეპონირება(შენახვა)
1. ფულადი თანხების გადახდევინების შესახებ საარბიტრაჟო პრეტენზიის უზრუნველყოფისას მოპასუხეს შეუძლია მიღებულ უზრუნველყოფის ღონისძიებათა ნაცვლად პრეტენდენტის მიერ მოთხოვნილი თანხა შეიტანოს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის სადეპოზიტო ანგარიშზე.
2. ფულადი თანხების გადახდევინების შესახებ საარბიტრაჟო პრეტენზიის განხილვის განმავლობაში, ასევე განსახილველ საქმეზე გადაწყვეტილების მიღების შემდეგ, თუ კრედიტორ(ებ)ი (აყოვნებს შესრულებას) თავს არიდებს ვალდებულების შესრულების მიღებას, მოვალეს შეუძლია ვალდებულება შეასრულოს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის სადეპოზიტო ანგარიშზე თანხის დეპონირებით (შენახვით).
3. მოსაკრებელი თანხის სადეპოზიტო ანგარიშზე განთავსებისათვის განისაზღვრება დებულების 4.72 მუხლით.
4. მოვალის მიერ ვალდებულების დეპონირებით შესრულებისას არბიტრაჟი ადგენს ოქმს. თანხის დეპონირების შესახებ, სადაც უნდა მიეთითოს კრედიტორ(ებ)ის და მოვალ(ებ)ის ვინაობა, მისამართი და საიდენტიფიკაციო მონაცემები, ვალდებულების წარმოშობის დოკუმენტი, თანხის რაოდენობა და დოკუმენტი, რომელიც ადასტურებს სადეპოზიტო ანგარიშზე თანხის შეტანას. არბიტრაჟი ვალდებულია ოქმის შედგენიდან არაუგვიანეს მესამე დღისა კრედიტორ(ებ)ს წერილობით აცნობოს მოვალ(ებ)ის მიერ თანხის დეპონირების თაობაზე, გაუგზავნოს ოქმის ერთი ეგზემპლიარი და მოითხოვოს შესრულების მიღება. თანხის მიღებისას საბანკო ხარჯი ეკისრება კრედიტორ(ებ)ს.
5. მოვალე(ებ)ს უფლება აქვს შენახული თანხა კრედიტორ(ებ)ის მიერ მის მიღებამდე უკანვე მოითხოვოს, თუ მოვალე უკან ითხოვს საგანს, მაშინ ითვლება, რომ შენახვა არ მომხდარა, ხოლო საბანკო ხარჯები ეკისრება მოვალე(ებ)ს. ამ შემთხვევაში საარბიტრაჟო მოსაკრებელი უკან არ დაბრუნდება.
6. არბიტრაჟი შესრულების თანხას ინახავს სამ თვემდე ვადით, თუ ამ ვადის განმავლობაში კრედიტორ(ებ)ი არ მიიღებს თანხას, ამის შესახებ ეცნობება მოვალეს და მოეთხოვება თანხის უკან დაბრუნება. მოვალე(ები) ვალდებულია თანხა მიიღოს უკან, ამ შემთხვევაში საბანკო ხარჯები ეკისრება მოვალე(ებ)ს. ამ შემთხვევაში საარბიტრაჟო მოსაკრებელი უკან არ დაბრუნდება.
7. თუ მოვალე ამ მუხლის მე-6 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, შეტყობინების ჩაბარებიდან სამი წლის განმავლობაში უკან არ მიიღებს თანხას, მაშინ თანხა ჩაითვლება სახელმწიფო ქონებად და ჩაირიცხება სახელმწიფო ხაზინის ანგარიშზე.

მუხლი 12. საქმის მომზადება არბიტრაჟის სხდომაზე განსახილველად
12.1. არბიტრაჟის დანიშვნამდე საქმეს ამზადებს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე, ხოლო არბირაჟის დანიშვნის შემდეგ არბიტრაჟის თავმჯდომარე.
12.2. საქმის საარბიტრაჟო განხილვისათვის მომზადების მიზნით მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის (არბიტრაჟის) თავმჯდომარე მიმართავს დებულების 10.7-10.9 და 10.14-10.15 პუნქტებით გათვალისწინებულ ღონისძიებებს.
12.3. არბიტრაჟი მთავარ სხდომაზე განხილვისათვის საქმის მოსამზადებლად მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის (არბიტრაჟის) თავმჯდომარეს შეუძლია:
ა) დაავალოს მხარეებს შეავსონ, ხოლო საჭიროების შემთხვევაში განმარტონ მათ მიერ წარმოდგენილი წერილობითი მასალები, წინადადება მისცენ მათ წარმოადგინონ საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე ნივთები თუ დოკუმენტები;
ბ) გამოითხოვოს მხარეთა თხოვნით მტკიცებულებანი, რომელთა მიღებაც თავად მხარეებმა ვერ შეძლეს;
გ) განსაზღვრულ შემთხვევაში მიმართოს სასამართლოს;
დ) გადაწყვიტოს საარბიტრაჟო პროცესში თანამონაწილეების დაშვების საკითხი;
ე) შეამოწმოს მტკიცებულებები, თუ ეს არბიტრაჟში საქმის არსებითად განხილვისას ძნელი იქნება ან გააჭიანურებს საქმის განხილვას;
ვ) ჩაატაროს ადგილზე დათვალიერება;
ზ) მისცეს დაჯალებები;
თ) "ამოღებულია"
ი) გადაწყვიტოს სპეციალისტის მოწვევის საკითხი;

კ) დაიბაროს მოწმეები, სპეციალისტები საარბიტრაჟო სხდომის დღისათვის.

12.4. მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის (არბიტრაჟის) თავმჯდომარეს შეუძლია სხვა მოქმედებების შესრულებაც, რომლებიც ხელს შეუწყობენ არბიტრაჟის მთავარ სხდომაზე განსახილველად საქმის მომზადებას.

12.5. ამა თუ იმ საპროცესო მოქმედების შესრულებისას (ადგილზე დათვალიერება, მოწმეთა დაკითხვა, მტკიცებულებათა უზრუნველყოფა, გეგმებისა და გაანგარიშებების შედგენა და ა.შ.) არბიტრაჟს შეუძლია მოიწვიოს სპეციალისტი.

12.6. სპეციალისტად მოწვეული პირი ვალდებულია გამოცხადდეს არბიტრაჟში, გაუწიოს მას კონსულტაცია, აღმოუჩინოს ტექნიკური დახმარება.

12.7. სპეციალისტის ზეპირი კონსულტაცია შეიტანება საარბიტრაჟო სხდომის ოქმში, ხოლო მისი წერილობითი პასუხი დაერთვის საქმეს.

12.8. საქმის სირთულიდან გამომდინარე შეიძლება დაინიშნოს მოსამზადებელი სხდომა. მოსამზადებელ სხდომას ნიშნავს არბიტრაჟი.

მუხლი 13. გამოუცხადებლობა და დოკუმენტის წარმოუდგენლობა

13.1. თუ დებულებით დადგენილი წესით გაფრთხილებული მხარე არ გამოცხადდება სხდომაზე არასაპატიო მიზეზით, არბიტრაჟი უფლებამოსილია განიხილოს საქმე, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ მეორე მხარე ითხოვს საქმის განხილვის გადადებას.

13.2 გამოცხადებულად ითვლება მხარე, რომელიც გამოცხადდა საარბიტრაჟო სხდომაზე დანიშნულ დროს, მაგრამ უარს ამბობს საარბიტრაჟო საქმის განხილვაში მონაწილეობის მიღებაზე.

13.3. თუ არბიტრაჟის მიერ დადგენილ ვადებში მხარე არასაპატიო მიზეზით არ წარმოადგენს არბიტრაჟის მიერ მოთხოვნილ საქმის განხილვასთან დაკავშირებულ დოკუმენტებს, არბიტრაჟი უფლებამოსილია გადაწყვეტილება გამოიტანოს მის ხელთ არსებული მასალის საფუძველზე.

მუხლი 14. არბიტრაჟის მთავარი სხდომა

14.1. არბიტრაჟის თავმჯდომარე ხსნის, უძღვება და ხურავს საარბიტრაჟო სხდომას.

14.2. მხარეები, წარმომადგენლები, მოწმეები, სპეციალისტები, თარჯიმნები, აგრეთვე საარბიტრაჟო სხდომის დარბაზში მყოფი ყველა მოქალაქე, თუ ასეთი დაშვებულია, ვალდებულია დაიცვას დადგენილი წესი და უსიტყვოდ დაემორჩილოს არბიტრაჟის განკარგულებას.

14.3. თავმჯდომარე აცხადებს არბიტრაჟის შემადგენლობას, აგრეთვე იმას, თუ ვინ მონაწილეობს ექსპერტად, სპეციალისტად, თარჯიმნად, არბიტრაჟის სხდომის მდივნად და განუმარტავს მხარეებს აცილების უფლების შესახებ.

14.4. მხარეთა და მათ წარმომადგენელთა განცხადებები და შუამდგომლობები ახალ მტკიცებულებათა წარმოდგენისა თუ გამოთხოვის, აგრეთვე საქმის განხილვასთან დაკავშირებით წამოჭრილი სხვა საკითხების შესახებ შეიძლება დაკმაყოფილოს არბიტრაჟმა მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ასეთი შუამდგომლობები და განცხადებები საპატიო მიზეზით არ იყო აღძრული საარბიტრაჟო განხილვისათვის საქმის მომზადების სტადიაზე. ასეთ შემთხვევაში, მხარეთა თხოვნით ან არბიტრაჟის ინიციატივით საქმის განხილვა შეიძლება გადაიდოს.

14.5. საქმის განხილვის გადადების შემთხვევაში არბიტრაჟი დაკითხავს გამოცხადებულ მოწმეებს. ახალ საარბიტრაჟო სხდომაზე ამ მოწმეთა ხელმეორედ დაბარება შეიძლება მხოლოდ აუცილებლობის შემთხვევაში. არბიტრაჟი დაავალებს აგრეთვე მხარეებს დანიშნულ ვადაში წარმოადგინონ წერილობითი და ნივთიერი მტკიცებულებები, რათა მოწინააღმდეგე მხარეს ჰქონდეს შესაძლებლობა ახალი სხდომის დაწყებამდე გაეცნოს ამ მასალებს, ამასთან მიუთითოს სახელი, გვარი, მისამართი მოწმისა, რომლის დაკითხვაც მას სურს.

14.6. თუ მხარე თავს არიდებს ამ მოვალეობის შესრულებას საქმის განხილვის გაჭიანურების მიზნით და არბიტრაჟს წარუდგენს წერილობით თუ ნივთიერ მტკიცებულებებს, აგრეთვე დაასახელებს მოწმის ვინაობასა და მისამართს მხოლოდ საქმის ხელმეორედ განხილვის პროცესში მხარეთა ზეპირი შეჯიბრების დროს, არბიტრაჟს შეუძლია მოწინააღმდეგე მხარის შუამდგომლობით ან თავისი ინიციატივით არ მიიღოს ეს მტკიცებულებები და არ გამოუძახოს მოწმეს.

14.7. საქმის არსებითად განხილვა იწყება საქმის შესახებ თავმჯდომარის მოხსენებით, რომელიც უნდა ემყარებოდეს მხარეთა მიერ წარმოდგენილ მასალებს, ხოლო თუ ამ საქმეზე ჩატარდა მოსამზადებელი სხდომა, მაშინ – ამ სხდომის მასალებსა და ოქმს.

14.8. თავმჯდომარის მიერ საქმის მოხსენების შემდეგ იწყება მხარეთა ახსნა განმარტების მოსმენა.

14.9. პირველად არბიტრაჟი მოისმენს პრეტენდენტისა და მის მხარეზე მონაწილე პირთა ახსნა-განმარტებებს, კერძოდ, როგორია მისი მოთხოვნა, რა გარემოებებს ემყარება ეს მოთხოვნა, რით ადასტურებს ამ გარემოებებს, კცლავ უჭერს თუ არა მხარს ამ მოთხოვნებს და უარს ხომ არ ამბობს პრეტენზიაზე, ხომ არ სურს საქმის მორიგებით დამთავრება და სხვ.

14.10. მხარეთა ახსნა-განმარტების მოსმენის დრის მათ შეიძლება წამოაყენონ ახალი მოსაზრებები, ან მიუთითონ ახალ გარემოებებზე, რომელთა შესახებაც არ ყოფილა გაცხადებული საქმის მოსამზადებელ სტადიაზე ან მხარეთა ზეპირი შეჯიბრების დაწყებამდე.

14.11. არბიტრაჟი გაითვალისწინებს ამ ახალ გარემოებებსა და მტკიცებულებებს, თუ ცნობს, რომ მათ შესახებ თავის დროზე არ იყო გაცხადებული საპატიო მიზეზით და რომ ეს არ მომხდარა საქმის გაჭიანურების მიზნით. მოწინააღმდეგე მხარეს შეუძლია სთხოვოს არბიტრაჟს საქმის განხილვის გადადება, რათა მოემზადოს ამ ახალი გარემოებებისა თუ მტკიცებულებების გასაქარწყლებლად.

14.12. თუ არბიტრაჟის სხდომაზე გამოცხადდება მხოლოდ ერთი მხარე, არბიტრაჟი მიიღებს ახსნა-განმარტებას ამ ერთი მხარისაგან.

14.13. არბიტრაჟის ნებართვით თითოეულ მხარეს შეუძლია შეკითხვა მისცეს მოწინააღმდეგე მხარეს და მის წარმომადგენელს. თუ შეკითხვა უადგილო ან შეუფერებელია და არ ემსახურება საქმის გარემოების გამოკვლევასა და დადგენას, არბიტრაჟს, მხარის თხოვნით ან თავისი ინიციატივით, შეუძლია მოხსნას ასეთი შეკითხვა. შეკითხვის შეუსაბამოდ ან უადგილოდ მიჩნევა და მისი მოხსნა შეუძლია არბიტრაჟს.

14.14. არბიტრაჟის ნებისმიერ წევრს უფლება აქვს მხარეებს მისცენ შეკითხვები, რომლებიც ხელს შეუწყობენ საქმის გადაწყვეტისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებათა სრულად და ზუსტად განსაზღვრას, ამ გარემოებების დასადასტურებლად მტკიცებულებათა გამოვლენასა და არბიტრაჟში წარდგენას, მათი უტყუარობის გამორკვევას.

14.15. მხარეთა შეჯიბრებას ხელმძღვანელობს არბიტრაჟი. იგი ხსნის, წარმართავს და წყვეტს შეჯიბრბას; სიტყვას აძლევს ან სიტყვის უფლებას ართმევს ყველას, ვინც არ ემორჩილება მას; იღებს გადწყვეტილებებს ზეპირი შეჯიბრების დროს წამოჭრილ საკითხებზე და აცხადებს ამ გადაწყვეტილებებს.

14.16. არბიტრაჟი იღებს დებულებით გათვალისწინებულ ზომებს, რათა საქმე ყოველმხრივ იქნეს გამოკვლეული, მხარეთა პაექრობა ზედმეტად არ გაჭიანურდეს და არ გართულდეს და საქმის განხილვა დამთავრდეს რაც შეიძლება სწრაფად – ერთ საარბიტრაჟო სხდომაზე და, თუ შესაძლებელია, - შესვენების გარეშე.

14.17. მხარეთა და სხვა პირთა ახნა-განმარტების მოსმენის შემდეგ არბიტრაჟი შეუდგება წარმოდგენილ მტკიცებულებათა შემოწმება-გამოკვლევას, რაც სწარმოებს დებულებით დადგენილი წესით.

14.18. საქმეში არსებული ყველა მტკიცებულების განხილვისა და შემოწმების შემდეგ არბიტრაჟი ეკითხება მხარეებსა და წარმომადგენლებს, ხომ არ სურთ რაიმე დაუმატონ საქმის მასალებს. თუ ასეთი სურვილი არ გამოითქვა, არბიტრაჟი საქმის გამოკვლევას დამთავრებულად აცხადებს, რის შემდეგაც იწყება მხარეთა პაექრობა.

14.19. პაექრობა შედგება მხარეების და მათი წარმომადგენლების სიტყვებისაგან.

14.20. პირველად გამოდიან პრეტენდენტი და მისი წარმომადგენელი, შემდეგ – მოპასუხე და მისი წარმომადგენელი.
14.21. მას შემდეგ, რაც პაქრობის ყოველი მონაწილე წარმოთქვამს სიტყვას, მათ შეუძლიათ ხელმეორედ გამოვიდნენ წარმოთქმულ სიტყვასთან დაკავშირებით. უკანასკნელი რეპლიკის უფლება ყოველთვის ეკუთვნით მოპასუხეს და მის წარმომადგენელს.
14.22. პაექრობისა და რეპლიკის შემდეგ არბიტრაჟი ნიშნავს საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების გამოცხადების დღეს, რითაც საარბიტრაჟო განხილვა მთავრდება.

მუხლი 15. საარბიტრაჟო გადაწყვეტილება
15.1. არბიტრაჟის მიერ გადაწყვეტილების(საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების) გამოტანის ვადა დგინდება მხარეთა შეთანხმებით.
15.2. თუ მხარეები არ დაადგენენ საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების გამოტანის ვადას არბიტრაჟს გამოაქვს გადაწყვეტილება საარბიტრაჟო განხილვის დაწყებიდან ერთი თვის ვადაში, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი.
15.3. თუ საარბიტრაჟო გადაწყვეტილება დადგენილ ვადაში არ იქნება გამოტანილი, არბიტრაჟი უნდა გადადგეს, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი. ამ შემთხვევაში მხარეები ვალდებული არიან 10 დღის ვადაში დანიშნონ არბიტრაჟის ახალი წევრები.
15.4. თუ 16.3 პუნქტის საფუძველზე შექმნილი არბიტრაჟი არ გამოიტანს საარბიტრაჟო გადაწყვეტილებას დადგენილ ვადაში, საარბიტრაჟო შეთანხმება ჩაითვლება გაუქმებულად, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი.
15.5. თუ გადაწყვეტილება გამოაქვს რამდენიმე არბიტრისაგან შემდგარ არბიტრაჟს, იგი დადგენილ უნდა იქნეს ხმების უმრავლესობით.
15.6. არბიტრაჟის გადაწყვეტლებას ხელს აწერს არბიტრაჟის ყველა წევრი. თუ არბიტრი უარს აცხადებს ხელი მოაწეროს გადაწყვეტილებას, ამის შესახებ უნდა აღინიშნოს საარბიტრაჟო გადაწყვეტილებაში.
15.7. არბიტრაჟის არც ერთ წევრს უფლება არა აქვს თავი შეიკავოს ხმის მიცემისაგან, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი.
15.8. არბიტრი, რომელიც არ ეთანხმება უმრავლესობას, შეუძლია წერილობით ჩამოაყალიბოს თავისი განსხვავებული აზრი, განსხვავებული აზრი დაერთვის საქმეს.
15.9. არბიტრებს უფლება არა აქვთ გაახმაურონ თათბირის დროს გამართული მსჯელობა.
15.10. გადაწყვეტილების გამოტანისას არბიტრაჟი აფასებს მტკიცებულებებს, განსაზღვრავს, თუ საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე რომელი გარემოებებია დადგენილი და რომელი – დაუდგენელი, რომელი კანონი ან/და სხვა იურიდიული ნორმა უნდა იქნეს გამოყენებული ამ საქმეზე და დაკმაყოფილებული უნდა იქნეს თუ არა პრეტენზია.
15.11. გადაწყვეტილება უნდა ჩამოყალიბდეს წერილობითი ფორმით.
15.12. თუ გადაწყვეტილება გამოაქვს კოლეგიურ არბიტრაჟს, გადწყვეტილებას ჩამოაყალიბებს ამ არბიტრაჟის თავმჯდომარე ან ერთ-ერთი არბიტრი და ხელს აწერს ყველა არბიტრი, რომლებიც მონაწილეობდნენ მის დადგენაში, მათ შორის, განსხვავებული აზრის მქონე არბიტრიც. Gგადაწყვეტილებაში შეტანილ შესწორებას შენიშვნა უნდა გაუკეთდეს არბიტრთა ხელმოწერების წინ.
15.13. არბიტრაჟს უფლება არა აქვს მიაკუთვნოს თავისი გადაწყვეტილებით მხარეს ის, რაც მას არ უთხოვია, ან იმაზე მეტი, ვიდრე ის მოითხოვდა.
15.14. გადაწყვეტილება შედგება შესავალი, აღწერილობითი, სამოტივაციო და დადგენილებითი ნაწილებისაგან.
15.15. გადწყვეტილების შესავალ ნაწილში აღინიშნება მისი გამოტანის დრო და ადგილი, გადწყვეტილების გამომტანი მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის დასახელება და არბიტრაჟის შემადგენლობა, არბიტრაჟის სხდომის მდივანი, საარბიტრაჟო შეთანხმება, რომლის საფუძველზეც მოქმედებდა არბიტრაჟი, მხარეები, წარმომადგენლები, დავის საგანი.
15.16. გადაწყვეტილების აღწერილობითი ნაწილი უნდა შეიცავდეს მითითებას პრეტენდენტის მოთხოვნასა და მოპასუხის შესაგებელზე.
15.17. გადწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილში უნდა აღინიშნოს არბიტრაჟის მიერ დადგენილი გარემოებანი, მტკიცებულებანი, რომლებსაც ემყარება არბიტრაჟის დასკვნები, მოსაზრებანი, რომლებითაც არბიტრაჟი უარყოფს ამა თუ იმ მტკიცებულებას, და კანონი ან/და სხვა იურიდიული ნორმები, რომლებითაც არბიტრაჟი ხელმძღვანელობდა.
15.18. გადაწყვეტილების დადგენილებითი ნაწილი უნდა შეიცავდეს არბიტრაჟის დასკვნას პრეტენზიის დაკმაყოფილების ან პრეტენზიაზე მთლიანად ან ნაწილობრივ უარის თქმის შესახებ, მითითებას საარბიტრაჟო ხარჯების განაწილების თაობაზე, აგრეთვე მითითებას გადწყვეტილების გასაჩივრების ვადასა და წესზე.
15.19. გადაწყვეტილებაში ასევე უნდა მიეთითოს გადაწყვეტილების აღსრულების ვადა.
15.20. თუ მხარეები არ მოითხოვენ დასაბუთებულ გადაწყვეტილებას ან ამას ითვალისწინებს საარბიტრაჟო შეთანხმება, არბიტრაჟს შეუძლია შემოიფარგლოს გადაწყვეტილების შესავალი, აღწერილობითი და დადგენილებითი ნაწილების ჩამოყალიბებით.
15.21. საარბიტრაჟო გადაწყვეტილება გამოტანილ უნდა იქნეს საარბიტრაჟო განხილვის დამთავრებიდან ხუთი დღის ვადაში.
15.22. არბიტრაჟის გადაწყვეტილება უნდა დამოწმდეს სანოტარო წესით.
15.23. საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების გამოქვეყნება დაიშვება მხოლოდ მხარეთა თანხმობით.
15.24. არბიტრაჟს უფლება აქვს მხარეთა შეთანხმებით განმარტოს გადაწყვეტილება. არბიტრაჟი განმარტების მოთხოვნის მიღებიდან 30 დღის ვადაში, იძლევა განმარტებას ან გამოაქვს გადაწყვეტილება განმარტებაზე უარის შესახებ. საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების განმარტება წარმოადგენს ამ გადაწყვეტილების შემადგენელ ნაწილს, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი.
15.25. არბიტრაჟს შეუძლია მხარის თხოვნით გაასწოროს მის მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებაში დაშვებული უსწორობანი ან აშკარა არითმეტიკული შეცდომები, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი.
15.26. გადწყვეტილების გამომტან არბიტრაჟს უფლება აქვს მიღებულ გადაწყვეტილებაზე თავისი ინიციატივით ან მხარეთა თხოვნით გამოტანოს დამატებითი გადაწყვეტილება, თუ:
ა) იმ მოთხოვნის გამო, რომლის შესახებაც მხარეებმა წარადგინეს მტკიცებულებანი და მისცეს ახსნა-განმარტებანი, გადწყვეტილება არ გამოტანილა;
ბ) არბიტრაჟს, რომელმაც გადაწყვიტა უფლების საკითხი, არ მიუთითებია გადასახდელი თანხის ოდენობა, გადასაცემი ქონება ან მოქმედება, რომელიც მოპასუხემ უნდა შეასრულოს;
გ) არბიტრაჟს არ გადაუწყვეტია საარბიტრაჟო ხარჯების საკითხი.
15.27. დამატებითი გადაწყვეტილების გამოტანის საკითხი შეიძლება დაისვას გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 5 დღის განმავლობაში.ამ ვადის გაგრძელება არ დაიშვება.
15.28. დამატებითი გადაწყვეტილება არბიტრაჟს გამოაქვს საარბიტრაჟო სხდომაზე, რომლის შესახებაც ეცნობებათ მხარეებს, მაგრამ, მათი გამოუცხადებლობა ვერ დააბრკოლებს ასეთი გადაწყვეტილების გამოტანას.
15.29. გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის შემდეგ მხარეებს, აგრეთვე მათ უფლებამონაცვლეებს არ შეუძლიათ ხელახლა განაცხადონ არბიტრაჟში იგივე საპრეტენზიო მოთხოვნები იმავე საფუძველზე, აგრეთვე სადავო გახადონ სხვა პროცესში გადაწყვეტილებით დადგენილი ფაქტები და სამართლებრივი ურთიერთობანი.
15.30. სანოტარო წესით დამოწმებული საარბიტრაჟო გადაწყვეტილება ძალაში შედის მისი გამოცხადების მომენტიდან, თუ მხარეებს შორის არ არსებობს შეთანხმება საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების სხვა კერძო არბიტრაჟის მიერ გადასინჯვის შესახებ. ამ შემთხვევაში არბიტრაჟში გადაწყვეტილების გადასინჯვის ვადა არის 30 დღე, თუ მხარეთა მიერ სხვა რამ არ არის დადგენილი. ვადის ათვლა იწყება მხარისათვის

გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტიდან. საქმის გადასინჯვის დროს საარბიტრაჟო მოსაკრებელის გადახდევინება წარმოეგს ამ დებულებით გათვალისწინებული საერთო წესების თანახმად.
15.31. საარბიტრაჟო გადაწყვეტილების თითო პირი უნდა გადაეცეს თითოეულ მხარეს და იმ რაიონულ(ქალაქის) სასამართლოს, რომლის სამოქმედო ტერიტორიაზეც შედგა არბიტრაჟი.
15.32. მხოლოდ გადაწყვეტილების კანონიერ ძალაში შესვლის შემდეგ არის დასაშვები მისი იძულებითი აღსრულება.
15.33. სააღსრულებლო ფურცელს (წარწერას) გასცემს მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე, საკუთარი ინიციატივით ან მხარის მოთხოვნით. ასეთი მოთხოვნის მისთვის წარდგენიდან 5 დღის ვადაში.

მუხლი 16. საქმის წარმოების შეწყვეტის სხვა საფუძვლები

16.1. არბიტრაჟი დებულებით განსაზღვრული შემთხვევების გარდა. მხარეთა განცხადებით ან თავისი ინიციატივით, შეწყვეტს საქმის წარმოებას, თუ:
ა) არსებობს სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილება ან განჩინება, რომელიც გამოტანილია დავაზე იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგანზე და იმავე საფუძვლებით მოსარჩელის მიერ სარჩელზე უარის მიღების ან მხარეთა მორიგების დამტკიცების შესახებ;
ბ) პრეტენდენტმა უარი თქვა პრეტენზიაზე;
გ) მხარეები მორიგდნენ. არბიტრაჟი ვალდებულია გამოიტანოს გადაწყვეტილება საარბიტრაჟო საქმის შეწყვეტის შესახებ მხარეთა მიერ მორიგების თაობაზე განცხადებით მიმართვიდან 3 დღის ვადაში;
დ) საქმის ერთ-ერთ მხარედ მყოფი მოქალაქის გარდაცვალების შემდეგ, როცა სადავო სამართლებრივი ურთიერთობიდან გამომდინარე, დაუშვებელია უფლებამონაცვლეობა.
16.2. პრეტენდენტის მიერ საარბიტრაჟო პრეტენზიაზე უარის თქმის შემთხვევაში. არბიტრაჟს გამოაქვს დადგენილება საქმის წარმოების შეწყვეტის შესახებ.
16.3. მხარეებს შეუძლიათ მორიგდნენ არბიტრაჟის მიერ გადაწყვეტილების გამოტანამდე. მხარეთა მორიგების შემთხვევაში არბიტრაჟი უფლებამოსილია გამოიტანოს მხარეთა შორის შეთანხმებული გადაწყვეტილება.
16.4. საქმის წარმოების შეწყვეტის შემთხვევაში არბიტრაჟისათვის ხელმეორედ მიმართვა დავაზე იმავე მხარეებს შორის, იმავე საგაზე და იმავე საფუძვლით არ შეიძლება.

მუხლი 17. პრეტენზიის განუხილველად დატოვება
17.1. არბიტრაჟი მხარეთა განცხადებით ან თავისი ინიციატივით, განუხილველად დატოვებს პრეტენზიას, თუ:
ა) პრეტენზია დაინტერესებული პირის სახელით შეიტანა იმ პირმა, რომელსაც არ აქვს უფლებამოსილება საქმის წარმოებაზე;
ბ) საარბიტრაჟო სხდომაზე პრეტენდენტი არ გამოცხადებულა, ხოლო მოპასუხე თანახმაა პრეტენზიის განუხილველად დატოვებისა;
გ) არც ერთი მხარე არ გამოცხადებულა;
17.2. პრეტენზიის განუხილველად დატოვების შემთხვევაში ხანდაზმულობის ვადა არ შეწყდება.
17.3. იმ გარემოებათა აღმოფხვრის შემთხვევაში, რომლებიც საფუძვლად დაედო პრეტენზიის განუხილველად დატოვებას, დაინტერესებულ პირს უფლება აქვს კვლავ მიმართოს მუდმივმოქმედ არბიტრაჟს საერთო წესის დაცვით.
17.4. საარბიტრაჟო პრეტენზიის განუხილველად დატოვების შემთხვევაში. არბიტრაჟს გამოაქვს დადგენილება, რომელიც ჩაბარდება პრეტენდენტს, რომელსაც იმავდროულად უბრუნდება მის მიერ შეტანილი საარბიტრაჟო მოსაკრებლის 50 %. ამასთან საარბიტრაჟო მოსაკრებელი არ შეიძლება იყოს დებულების 4.7 მუხლით დადგენილ ოდენობაზე ნაკლები.

მუხლი 18. საქმის წარმოების გადადება და შეჩერება
18.1. აუცილებლობის შემთხვევაში არბიტრაჟი (მუდმივმოქმედი არბიტრაჟის თავმჯდომარე) უფლებამოსილია მხარის შუამდგომლობით ან თავისი ინიციატივით შეაჩეროს ან გადადოს საქმის განხილვა.
18.2. საქმის წარმოება განახლდება იმ გარემოებათა აცილების შემდეგ, რომლებმაც გამოიწვია წარმოების შეჩერება.

მუხლი 19. საარბიტრაჟო ოქმი
19.1 არბიტრაჟის თითოეული სხდომის შესახებ და აგრეთვე სხდომის გარეშე შესრულებული ცალკეული საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების შესახებ დგება ოქმი.
19.2 ოქმი უნდა ასახავდეს საქმის განხილვის ან ცალკეული საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების ძირითად მომენტებს.
19.3 ოქმს ადგენს მდივანი (გამონაკლის შემთხვევებში თვით არბიტრი) საარბიტრაჟო სხდომაზე ან სხდომის გარეშე ცალკეული საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების დროს.
19.4 მხარეებსა და მათ წარმომადგენლებს უფლება აქვთ იშუამდგომლონ ოქმში იმ გარემოებათა შეტანის შესახებ, რომლებსაც, მათი აზრით, საქმისთვის არსებითი მნიშვნელობა აქვთ.
19.5 ოქმი მომზადებული და ხელმოწერილი უნდა იქნეს არა უგვიანეს 3 დღისა სხდომის დამთავრების ან ცალკეული საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების შესრულების შემდეგ.
19.6 ოქმს ხელს აწერენ არბიტრი და მდივანი. ხოლო, თუ საქმეს კოლეგიური არბიტრაჟი იხილავდა, - ამ არბიტრაჟის თავმჯდომარე და მდივანი.
19.7 არბიტრაჟს შეუძლია ოქმის შედგენისათვის გამოიყენოს მაგნიტოფონი ან კომპიუტერი, რომელთა ჩანაწერებიც ოქმს თან ერთვის. საარბიტრაჟო სხდომის ან ცალკეული საარბიტრაჟო-საპროცესო მოქმედების შესრულების შემდეგ მაგნიტოფონისა თუ კომპიუტერის ჩანაწერები გადატანილი უნდა იქნეს ოქმში.